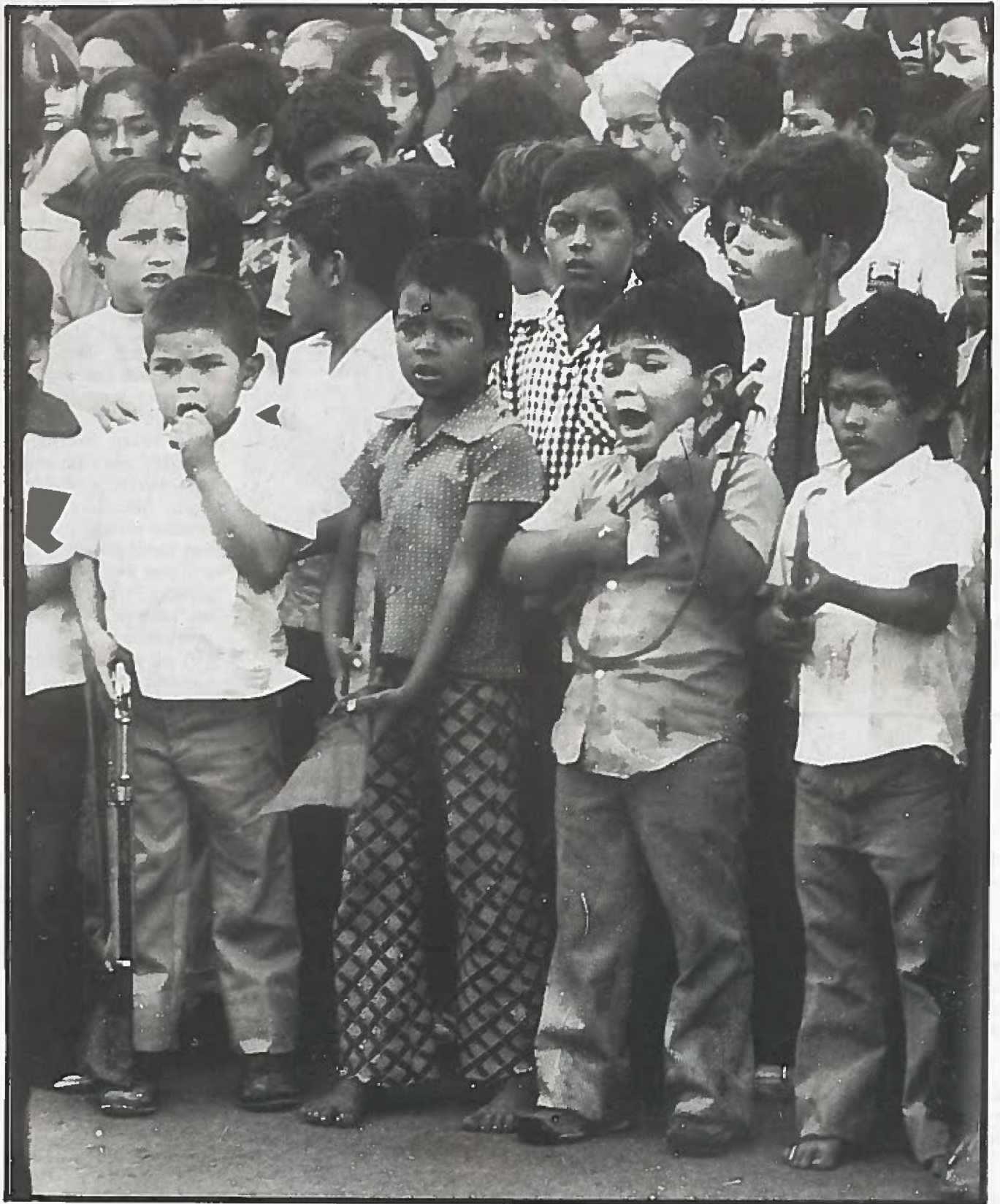

CHILE BULLETTINEN

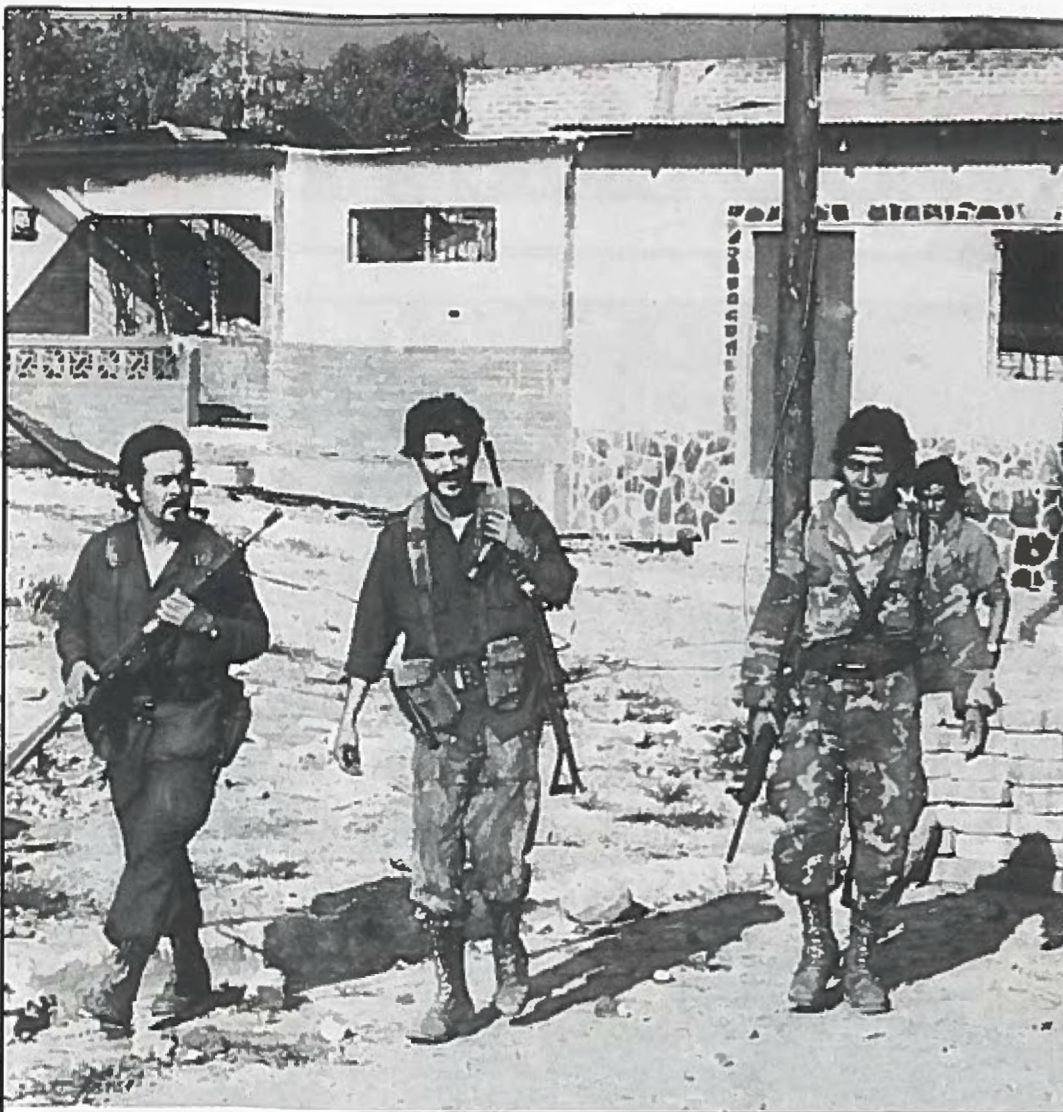
Nummer 5 1979

Ärgång 7

Pris 5 kr

Tema: NICARAGUA

● För att försvara vad man har uppnått idag måste en milis byggas upp bland folket, inte en heltidsanställd kår, utan frivilliga i bostadskvarteren, på industrierna, jordbruket, skolorna osv. Foto: Peter Torbiörnsson.

— Skillnaden mellan Nicaragua och Kuba kan uttryckas i ett ord: Återuppbyggnad.

Den som gör det påståendet är en man som heter William Baez. Men det han säger uttrycker inte bara hans personliga upplåttnin, utan representerar den amerikanska Imperialismens inställning till Nicaragua. William Baez är nämligen chef för de amerikanska privata utlandsinvesteringarnas organisation, AOPIC. Därigenom blir det han säger inte bara intressant, utan politiskt viktigt.

Idag är inte Nicaragua ett nytt Kuba. Den privata egendomen finns kvar i Nicaragua och alla de problem som den kubanska revolutionen redan löst — som sjukvård och läskunnighet t ex — återstår att lösa i Nicaragua. Men Baez påstående rymmer mycket av sanning i den meningen att de intressen som revolutionen i Nicaragua försvarar är desamma som de den kubanska revolutionen försvarade. Det vill säga det är de fattigas och förtrycktas intres-

|||||| i detta nummer ||||||

Detta nummer av Chilebulletinen är ett temanummer om Nicaragua.

Samtidigt som det här numret kommer ut genomför Chilekommittén en nationell insamlings- och informationskampanj för Nicaragua.

Anledningen till att Chilekommittén gör denna solidaritetsinsats på Nicaragua är fler än en.

Kuppen i Chile 1973, som avsatte och mördade den folkvalde socialistiske presidenten Allende, utgjorde kulmen på en mörk period i Latinamerikas

historia. Redan före, och än mer efter Chilekuppen, ägde flera bakslag rum för vänsterkrafterna i Latinamerika. Genom tortyr, terror och förtryck upprättades USA-understödda gorilladiktaturer runt om i Latinamerika.

Under det senaste året har vi flera gånger i Chilebulletinen pekat på att denna mörka period har börjat brytas. Överallt i Latinamerika kan vi dag se en tilltagande politisk och facklig aktivitet.

När sandinisterna triumferande kunde tåga in i Managua var detta ett klart

tecken på att den mörka perioden brutits. Revolutionen i Nicaragua utgör en mäktig och viktig inspirationskälla för den fortsatta utvecklingen i Latinamerika. Det är därför som stödet till Nicaragua idag är så viktigt.

Om revolutionen i Nicaragua kan stärkas och utvecklas utgör detta en garanti för en fortsatt progressiv utveckling i hela Latinamerika. Detta skall sägas med bakgrund av det som vi idag ser händer i Bolivia, Brasilien och inte minst i Nicaraguas grannstater El Salvador och Honduras.

För att revolutionen i Nicaragua skall kunna stärkas och utvecklas krävs internationell solidaritet. Nicaragua idag står inför stora problem - problem som kan lösas - den internationella solidariteten kan och måste spela en viktig roll.

Därför läs och sprid detta nummer av Chilebulletinen ge bidrag till Nicaraguainsamlingen, postgiro 20 35 63 - 2 och deltag aktivt i solidaritetsarbetet för Nicaragua.

vef P.

NICARAGUA IDAG:

Ska USA krossa revolutionen med ekonomisk hjälp?

sen, arbetarnas och böndernas intressen.

Det märks tydligt när vi ser vilka reformer det är som sandinisterna i Nicaragua först tagit itu med.

Här finns jordreformen, hälsovården, undervisningen, uppbygget av bostäder, här finns en ny lagstiftning som för första gången i historien garanterar de fattiga nicaraguanerna att bygga sina egna fackliga och politiska organisationer, här finns försvaret av kvinnans rättigheter osv.

● Andra skillnader

Häri liknar revolutionen i Nicaragua den kubanska revolutionen. För det var i det konsekventa försvaret av de fattigas och förtrycktas intressen som den kubanska revolutionen utvecklades till en socialistisk revolution. Och sandinisterna är också konsekventa i försvaret av de fattigas och förtrycktas intressen.

Men det finns skillnader mellan Kuba och Nicaragua förutom den förstörelse, som William Baez talar om.

Den mest iögonfallande skillnaden är att utvecklin-

gen i Nicaragua gått mycket fortare än på Kuba. Idag, bara fyra månader efter segern, har redan omkring 50 procent av all odlingsbar jord nationaliserats för att ingå i jordreformen. Likaså har omkring 50 procent av resten av landets ekonomiska tillgångar nationaliserats.

Det var nämligen så mycket som Somoza och hans anhängare ägde. Och den första åtgärden efter revolutionen var just att nationalisera alla Somozas och hans anhängares tillgångar.

Men nationaliseringarna stannar inte där. Merparten av landets transportmedel är idag under statens kontroll, bankerna har nationaliserats, utrikeshandeln har nationaliserats, men framför allt har Somozas armé, den armé som byggdes upp av den amerikanska marin-kåren i slutet av 20-talet, helt krossats. De väpnade styrkor som finns i Nicaragua idag baseras på sandinisternas gerillastyrkor och på miliserna som organiserades under upproret. Och de står helt under sandinisternas kontroll.

● Förstörelse och plundring

Det är allt det här, tillsammans med organiseringen av alla hundratusentals människor som deltog i upproret mot Somoza, som är verktygen för den fortsatta revolutionära utvecklingen i Nicaragua.

Och de amerikanska imperialisterna ser, till sin förskräckelse, att den utvecklingen går i samma riktning som den kubanska revolutionen. Men de ser också, till sin glädje, en skillnad som de kan utnyttja för att stoppa den utvecklingen, nämligen förstörelsen.

För det är förstörelsen som är det största hindret för och hotet mot revolutionens utveckling i Nicaragua.

Det är det William Baez konstaterar när han säger att skillnaden mellan Nicaragua och Kuba kan uttryckas i ett ord: återuppbyggnad.

Och det är inte lögn.

För på Kuba var det inte, som i Nicaragua, 35 000

människor som dödades året före segern; där fanns inte 100 000 sårade i behov av medicinsk vård; skolor och sjukhus hade inte bombats sönder som i Nicaragua; 40 procent av befolkningen var inte, som i Nicaragua, beroende av statliga matransoner för att överleva; 30 procent av industrin var inte förstörd; hälften av den bruksbara jorden var inte försatt ur brukbart skick och statskassan på Kuba var inte som i Nicaragua så gott som helt tömd, när revolutionärerna tog över makten.

Det är den skillnaden som William Baez pekar på.

● Utpressning och militär upptrappning

För att kunna lösa de oerhörda problem som förstörelsen och utplundringen innebär är Nicaragua beroende av utländsk hjälp. Och det är det behovet den amerikanska imperialismen tänkt sig att försöka utnyttja för att få kontroll eller åtminstone inflytande över utvecklingen i Nicaragua.

För det syftet utnyttjar man alla möjligheter. Ett

sätt är att hålla tillbaka utlovad hjälp för att så småningom kunna tvinga sandinisterna till eftergifter och garantier för att kapitalismen ska bevaras i Nicaragua. Hitintills har dock sandinisterna vägrat att gå med på några som helst krav i samband med hjälp.

— Vi svälter hellre än att vi tar emot hjälp som är knuten till några villkor, förklarade t ex Tomas Borge i ett tal i Esteli på enmånadersdagen av segern.

Men det är inte bara genom den typen av utpressning som USA agerar. Carter har också trappat upp USA:s militära närvaro i Karibiska havet. Bl a har 1 600 marinsoldater landsetts på Guantánamobasen på Kuba. Syftet är, och så uppfattas det också i Nicaragua, att visa upp sin militära styrka i skrämselyfte.

USA har också försökt få kontroll över situationen i Nicaraguas grannland El Salvador, genom att backa upp en kupp mot den hatade diktatorn general Humberto Romero. Syftet med den kuppen är uppenbarligen att försöka ta udden ur de omfattande massmobiliseringar som skett under det senaste året. Massmobiliseringar som fått förnyad inspiration av upprorets seger i Nicaragua.

Genom att ta bort Romero, sätta en ny regering i hans ställe och utlova sociala reformer så hoppas Carter — och borgarklassen i El Salvador — att kunna undvika att El Salvador blir ett nytt Nicaragua. Därigenom skulle USA också bättre kunna påverka utvecklingen i själva Nicaragua.

Nu är det tveksamt om den här manövern kommer att lyckas. För under den nya regeringens första månad har nära hundra människor skjutits ihjäl av militär och polis. Och det har knappast skapat någon trovärdighet för de storvulna

● Nicaragua idag, sönderbombade sjukhus och skolor. Industrier och jordbruk som förstörts. Det är den förstörelsen som är det största hotet mot den fortsatta revolutionen. Ska den nya regimen orka stå emot trycket från USA som i klartext lyder: »Ni får ekonomisk hjälp, om vi får bestämma utvecklingen i landet!». Foto: Lars Palmgren.

löftena om demokrati och reformer.

● Opposition i Nicaragua

Men revolutionens fiender agerar också — med stöd av sina utländska allierade — inne i Nicaragua.

Dels genom att försöka utnyttja den svåra ekonomiska situationen för att skapa ett politiskt missnöje som kan utnyttjas mot sandinisterna. Och dels genom direkta militära aktioner.

När det gäller försöken att skapa missnöje, så är det fr a Nicaraguas största dagstidning La Prensa som varit verktyg för det.

La Prensa har — samtidigt som tidningen säger sig stödja revolutionen helhjärtat — fört en kampanj mot de »odisciplinerade miliserarna« för att dessa attackerat »den privata äganderätten«. Samtidigt har den ägnat stort spaltutrymme åt att försöka förklara att det

faktum att man är borgare inte behöver vara synonymt med »exploatör«.

I konsekvens med det så stödde också La Prensa bildandet av det s k Sandinistiska Socialdemokratiska Partiet.

Vid offentliggörandet av partiets bildande så sammanfattades dess politiska linje i parollen »Sandinism ja — kommunism nej!«

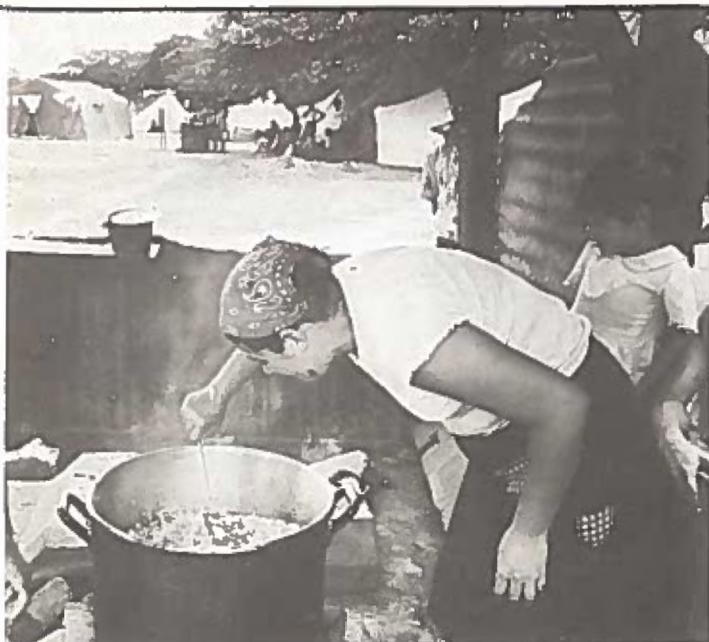
● Garantier — annars Inga investeringar

Genom sitt namnval försökte partiet utnyttja sandinismens prestige och erfarenheterna från kampen mot Somoza för att bygga upp ett politiskt alternativ till den »marxistiska delen av FSLN«. Det vapen man använde var att säga att den privata sektorn inte skulle göra några investeringar för att få igång ekonomin för rän man fått tillräckliga garantier från sandinisterna

för att deras egendomar skulle respekteras. Partiet krävde också att få ett direkt inflytande över landets styre. Det skulle ske genom att det statsråd, baserat på alla olika organisationer som fanns i Nicaragua (med FSLN i absolut minoritetsposition), som skisserades upp i samband med att utnämningen av den s k återuppbyggnadsregeringen före kuppen, omedelbart sammankallas.

Utifrån den svåra ekonomiska situationen i landet hade borgarna räknat med att kunna tvinga sandinisterna till en defensiv hållning. Men det lyckades inte. Tvärtom. Sandinisterna gick i stället till offensiv — både när det gäller att politiskt och ideologiskt förklara vems intressen det är den här revolutionen måste försvara som när det gäller konkreta åtgärder.

Till exempel förbjöds det nya partiet att använda Sandinos namn.

● - Vi svälter hellre än tar emot hjälp utifrån, som är förknippad med villkor som hotar revolutionen, säger folket i Nicaragua, trots att 40 procent av folket är beroende av statliga matransoner och fattigdomen är enorm. Foto: Maith Håkansson.

— Vi kan inte tillåta människor som inte gjorde något särskilt vare sig politiskt eller militärt för folkets befrielse att nu kalla sig sandinister eller att förvanska innehåll i (begreppet) sandinism, förklarade t ex Carlos Nuñez, en av medlemmarna i FSLN:s 9-mannaledning.

I ett offentligt uttalande, som också sattes upp som affisch runt om i landet, förklarade också FSLN att även om man garanterar absolut organisationsfrihet, så fördömer FSLN alla grupper som försöker urvattna sandinismens revolutionära innehåll.

Och Daniel Ortega, en annan av FSLN:s ledare, förklarade att »FSLN har aldrig ingått något avtal med den privata sektorn som innebär att den skulle kunna ställa några krav på oss«.

På ett stort offentligt möte som organiserades av fackföreningarna i Managua, förklarade slutligen kommandanten William Ramirez, som är en av FSLN:s ansvariga för massorganisationerna.

— Exploateringen kommer att upphöra i det här landet. Här kommer jorden att ägas av de bönder som

brukar den och arbetarna (kommer att vara) ägare till produktionsmedlen.

● Missnöjeskampanjen misslyckad

När det gäller kravet på att sammankalla statsrådet, så har FSLN förklarat att situationen har förändrats. Många av de grupper som skulle ingå i statsrådet finns helt enkelt inte längre. Och andra, som de sandinistiska försvarskommittéerna, den Sandinistiska arbetarcentralen och lantarbetarnas förbund CATC fanns inte då statsrådets sammansättning skisserades.

Tills vidare är det därför den provisoriska grundlagen som ska gälla, inte den regeringsförklaring som gjordes före Somozas fall.

I den inställningen har FSLN också fått stöd av kommunistpartiet (som kallas socialistpartiet), det oberoende liberala partiet, den s k tolv-gruppen och den nicaraguanska demokratiska rörelsen.

Försöken att mobilisera mot sandinisterna har också misslyckats ordentligt. På ett offentligt möte som det Socialdemokratiska partiet organiserade i Managua kom, trots omfattande rek-

lam i La Prensa, bara 200 personer...

Den här missnöjeskampanjen har skett samtidigt som beväpnade gäng av Somozaanhängare trappat upp sina aktiviteter. Under oktober har de mördat ett 20-tal miliser och soldater. De har också varit med att organisera flyktförsök från två fångelser där Somoza-soldater sitter inlåsta.

Några av dessa terrorister som tillfångatagits har berättat att de fått 400 dollar var för att utföra sitt uppdrag.

Upptrappningen av väpnad kontrarevolutionär aktivitet har fått sandinisterna att inta en hårdare hållning. Den har markerats genom att ändra den gamla parollen »Oförsonliga i kampen, generösa i segern« till »Oförsonliga i kampen, oförsonliga i segern«.

Konkret har det inneburit att de sandinistiska försvarskommittéerna fått instruktioner om att förbättra bevakningen i bostadsområdena. Och Tomas Borge förklarade vid en begravning av en milisman som mörkats av Somozagängens, att milisstyrkorna ska utvidgas.

— Vi räknar med att inom några månader ha 300 000 milismän i Nicaragua, sa Tomas Borge.

Men miliserna ska inte fungera som självständiga beväpnade grupper som fungerar som miliser på heltid. Milisen ska byggas upp utifrån de sociala miljöerna. De ska finnas på fabriker, på skolor och universitet, i bostadsområdena och på landsbygden. Och de ska utgöras av de människor som arbetar, studerar eller bor på dessa platser.

● Fördjupning av den sociala processen

Men försvaret mot såväl missnöjeskampanjen som den militära terrorismen måste främst ske genom en fördjupning av organiseringen och de sociala förändringarna.

Jaime Wheelock, jordreformsminister och en av FSLN:s ledare, har förklarat det så här:

— De ansträngningar som inrikesministeriet och armén gör är inte tillräckliga för att slå ner kontrarevolutionen. Segern kan bara garanteras om arbetarna och bönderna förbereder sig för att kontrollera vårt lands produktiva tillgångar. Vi måste ha fackföreningar med fullt deltagande i makten. Det får inte finnas vare sig exploatörer eller exploaterade. Arbetarna måste känna till sina jobb för att kunna styra produktionen. Statens uppgift ska bara vara en rent administrativ uppgift. Arbetarna är de verkliga ägarna av de nationella tillgångarna.

Dessutom har Wheelock förklarat att jordreformen också måste utsträckas till sådana stora jordägare som inte var direkta Somozaanhängare. Det finns fortfarande »jordägare . . . som aldrig arbetat med jorden (utan som) levt som parasiter . . . och som fortfarande äger stora jordområden som inte kommer folket tillgodo«, har Wheelock förklarat.

Men eftersom det är den fattiga befolkningen som revolutionen måste tillgodose, så måste också i konsekvensens namn, dessa rika jordägare ställa sin jord till de fattiga böndernas förfogande.

De amerikanska imperialisterna har rätt i mycket när de betonar att »återuppbyggnaden« är en stor skillnad mellan Kuba och Nicaragua. Men sandinisterna har redan visat att de inte tänker låta någon utnyttja förstörelsen för att ändra revolutionens inriktning. Och det är vår uppgift att bygga upp en effektiv och konkret internationell solidaritet för att hjälpa dem att kunna fortsätta försvara sig mot alla slags attacker som syftar till att göra det.

Lars Palmgren

Ett land föds på nytt

»Vårt folk är herre över sin egen historia, de är befrielsens arkitekter, vi går framåt kamrater...».

Sången kommer emot oss falskt och ivrigt från några magra ungar mellan åtta och tretton år i jordbrukskollektivet Pedro Ortiz.

Vi är i Nicaragua i september - år noll. Året då ett folks seger över en imperialistiskt stödd diktatur var ett faktum. Året då allt börjar om på nytt i Nicaragua.

Pedro Ortiz är ett av de många kollektiv, som redan bildats på Somozas tidigare jordegendomar. Jordlösa bondefamiljer, som har svultit i många år, får nu chansen att bygga upp ett kollektiv - storleken varierar mellan 15 och 40 familjer - där de kan odla mat för eget bruk och sälja överskottet. De får regelbundet besök av en läkare och en lärare, en FSLN-soldat finns på kollektivet och de får ekonomiskt och moraliskt stöd av regeringen.

Bönderna på Pedro Ortiz försöker inte dölja att de har fått det bättre, att de stöder FSLN och att de är optimistiska inför framtiden.

Hälften av jorden i Nicaragua tillhörde familjens Somozas egendomar. Läger man till de övriga Somozaanhängarnas jord blir det 70 %. Allt detta är idag exproprierad jord. När den här jorden

blir uppodlad kommer det att ligga till grund för 60 % av befolkningen, som bor på landsbygden.

● Jorden fördelas

INRA - institutet för jordreformen - har som uppgift att driva fram utvecklingen på landsbygden, en utveckling som utan tvivel kommer att vara av stor betydelse för hela landets framtid.

I vissa områden ska jorden helt enkelt delas ut till bönderna. På andra ställen kommer det att bildas statliga jordbruksenheter, som ska styras av arbetarna själva. Det tredje alternativet är kollektiv som Pedro Ortiz.

De sistnämnda är redan i gång. De ligger sida vid sida med de stora privatägda godsen, som tillhör icke-somozister, och där lantarbetare fortsätter att vara lantarbetare.

Det är inte helt utan grund som de här kollektiven, eller kommuner som de också heter har bett om vapen från regeringen så de kan försvara »oss själva och revolutionen om det blir nödvändigt».

Samtidigt som regeringen lägger vikt på att den respekterar privategendomen ägd av icke-somozister, har jordbruksministern, FSLN-kommandanten Jaime Wheelock sagt att om det blir för lite jord till alla jordlösa efter fördelningen av Somozas jord, »så kan vi väl ta resten också».

Kontroversiella ord i ett samhälle, där oppositionen mot diktaturen sträcker sig från svältande jordlösa till långt in i borgerskapets kretsar.

Men först och främst står enheten på programmet, enhet om återuppbyggnad av det nästan totalt ödelagda landet.

● Barnårets verklighet

Nicaragua bär fortfarande spår efter jordbävningens ödeläggelse 1972. Pengarna, som strömmade till från hela världen, gick i huvudsak direkt till Somozas ficka, och det lilla som blev uppbyggt bombade diktatorn själv sönder 1979.

De sista året har nästan ingenting producerats i Nicaragua, och även om det finns mat har folk inte råd att köpa eftersom de flesta inte har haft något arbete på mycket länge. Många undrar varför inte regeringen sätter igång en omfattande distribution av matvaror. Det finns ett uppenbart behov av det.

Barnen bär tydliga spår av undernäring och svält och tankarna går till barnåret och alla kulturarrangemang som anordnats i samband med det. Det är en annan verklighet som präglar barnåret i Nicaragua.

● Soldater utan skägg

Barnen har inte bara deltagit genom svälten, de har också varit aktiva i FSLN som professionella soldater. Vi träffade Elgar 13 år, som hade varit soldat sedan september 1978, och det var vanligt att se FSLN-soldater som ännu inte börjat få skägg. . .

Det är detta utsvultna och förtryckta folk, som har tagit tillbaka sitt land år noll. Idag drivs de vidare av återuppbyggnadsfebern. På en husvägg som står kvar efter alla bombningarna är det skrivet »Riv inte väggen - vi bygger upp».

Folket i Nicaragua hoppas på hjälp från utlandet, men de har inte mycket tid att vänta. Entusiasmen är enorm och uppslutningen kring FSLN både kraftig och synlig - i form av minst ett klädesplagg i rött och svart.

Einar Sandved
Mona Gleditsch

Foto. Einar Sandved.

Augusto Ceasar Sandino, är mannen som blivit en symbol för den nicaraguanska befrielseörelsen och som lånat sitt namn till den - sandinistgerillan.

Sandino själv fick aldrig uppleva gerillans seger. Han mördades kallblodigt av Somozas soldater redan 1934, bara 39 år gammal.

SANDINO

Om hans bakgrund är inte särskilt mycket känt mer än att han var son till en bonde och växte upp på en liten gård utanför Managua. Hans mor var mestis, dvs att hon hade både europeiskt och indianskt blod i sina ådror.

Första gången hans namn blev känt i politiska sammanhang var när han var med och organiserade lantbrukskooperativ för att hjälpa bönderna att bli fria från köpmännens och länehajarnas utsugning.

Den verksamheten ledde till att han drevs i landsflykt 1921, först till Honduras och senare till Guatemala, där han arbetade som mekaniker för United Fruit Company, ett amerikanskt multinationellt företag.

Men det var inte förrän han tog arbete som oljearbetare i Tampico i Mexiko som han på allvar fick upp ögonen för USA-imperialismens roll i Latinamerika. Särskilt de orättvisa avtal som USA tvingat Mexikos president Obregon att gå med på.

I Mexiko kom Augusto Sandino också i kontakt med fackföreningsrörelsens kamp. Han var aktiv i strejker mot Huasteca Petroleum Company och den mexikanska landsorganisationens röd-svarta fana kom senare att bli symbolen för hans egna trupper.

Efter några år kunde Sandino återvända hem till Nicaragua. Nu hade oppositionen mot de konservativa växt och Sandino kastade sig genast in i det politiska arbetet som motståndare mot regimen. Han började jobba som gruvarbetare i guldgruvan San Albino, som ägdes av amerikanska kapitalister. Arbetarna där hade extremt laga löner, deras betalning skedde in natura och de bodde i primitiva hyddor där de fick sova på golvet.

Dessa utsugna, förtryckta gruvarbetare blev Sandinos

första revolutionära trupper, som tog upp strider mot de konservativa och senare, 1927-33 också stred mot amerikanska marinsoldater.

Snart följde också andra grupper av arbetare och jordlösa lantarbetare Sandino i hans strider mot regeringstrupperna.

Till en början togs sandinistgerillan inte på allvar av maktavarna i Washington. De betraktade Sandino som en bandit med en handfull missanpassade anhängare.

Men att Sandinos trupper inte var något obetydligt litet banditgång upptäckte snart nog både Nicaraguas nationalgarde och de amerikanska trupperna som fanns i landet. 5 000 marinsoldater, flygattacker och nicaraguanska militären kunde inte trots gemensamma ansträngningar besegra sandinistgerillan.

När man inte lyckades med militära vapen försökte man förolämpa Sandino personligen. En marinlöjtnant erbjöd Sandinos fru ett arbete och fick henne att berätta för sin man att hon fått arbetet för att kunna försörja sig när hon blev änka.

Sandino svarade bara med ett beklagande att han inte kunde göra samma sak för löjtnantens änka.

USA tvingades att dra tillbaka sina trupper från Nicaragua 1933. Hemmaoppositionen mot USA:s inblandning i Nicaragua växte med de militära misslyckandena och kongressen kunde inte gå emot oppositionen och ge mer pengar till den amerikanska interventionen.

I stället satte USA-imperialisterna in Anastasio Somoza Garcia som ledare för ett nyinrättat nationalgarde som skulle ersätta de amerikanska trupperna.

Sandino som nu blivit nationens hjälte, såg tillbakadragandet av de amerikanska

● Augusto Ceasar Sandino (tvåa fr v).

● Dagens sandinister. Foto: Lars Palmgren

trupperna som en seger för sin befrielseörelse och det nicaraguanska folket.

Somoza tog snart makten i landet, men USA var inte nöjd med det faktum att Sandino fortfarande var fri.

I februari 1934 skulle Sandino träffa Somoza för att diskutera motsättningarna

mellan dem. Det blev inga diskussioner.

Somozas soldater mördade Sandino.

Mycket tyder på att mordet skedde på order från USA.

Men mordet på Sandino hejdade inte sandinistgerillan, det blev bara början till en lång kamp. ■

Foto. Kersti Raiend.

Vi ska bygga ett nytt samhälle — utan förtryck

De leker uppror.

Men kan se dem i Managuas fattiga bostadskvarter när de med sina pinnar/gevär fastbundna i snören på ryggen och med den röd-svarta halsduken updragen över munnen drar fram mellan husen. Sammansvetsade av uppgiften att expropriera de lokala Nationalgardistposterings snabbskjutande k-pist.

Man kan höra deras se-gervissa röster — »fosterlandet eller döden« — när de i spetsen för en imaginär lantarbetarmilis störtar fram mot godsägarens skugga på det exproprierade godssets veranda.

Man kan se koncentrationen i deras blickan när de för ett ögonblick stannar upp för att följa kvartersmilisens träning i Sandinostaden.

Man drabbas av allvaret i

deras rörelser när de går bredvid den Sandinistiska folkarméns soldater i dess första nervösa parad i hjältestaden Esteli.

Man förundras av deras insiktsfulla diskussioner om hur bygget av barrikaderna ska organiseras och om vilka uppgifter de olika kvartersenheterna måste fylla i den sista offensiven.

Och man kan inte låta bli att le när man hör deras mödrar beklaga sig över att

de tar upproret med sig hem:

— De lyder inte förrän de har blivit helt övertygade om att det jag säger är det bästa...

●Barnen också hjältar

Ja, barnen i Nicaragua leker igen. Och deras lekar är speglar av det fantastiska massuppror som krossade Somozadiktaturen och hela dess förtryckarapparat.

Men inte bara i den meningen att deras gamla lekar fått ett nytt namn. Utan också därför att också barnen har levt igenom den erfarenhet som upproret innebär för hela Nicaraguas befolkning. De har gjort det som skrämde åskådare, men också som beslutsamma deltagare.

Bland revolutionens många hjältar finns också barn.

Luis Alfonso Velasquez Flores till exempel. Han var nio år när han i slutet av april i år först sköts ner av Somozaanhängare och sen blev överkörd av deras jeep.

Nio år och aktivist i småskolans elevrörelse, som han själv sa. På ett möte på universitetet i Managua bara ett par veckor innan han mördades hade han talat till studenterna. Han hade speciellt vänt sig till de som försökte fly undan den brutala verkligheten genom marihuana och andra droger:

— Nu måste lägga av med det, hade han sagt, ni måste förstå att det bara är genom att kämpa som vi kan erövra friheten. Ni måste lägga av med det för vi får inte låta Somoza fortsätta att mörda vårt folk...

Bara nio år, men tillräckligt farlig för att bli mördad.

Luis Alfonso Velasquez Flores är ett exempel. Det finns flera.

Barnen i Monimbó, till exempel som uppfann upp-
rorets mest använda vapen — kontaktbomben, som i princip bara består av en plåtask fylld med sammanpressade knallpulver, men som blev något av en folkets handgranat, under den slutliga kampen mot Somoza.

● Änglakörerna

Eller barnen i änglakörerna, »los coros de los angeles.«

Änglakörerna fick sitt namn redan på Sandinos tid. Det var grupper av barn som deltog i kampen genom att föra så mycket oväsen som möjligt för att inge fiendesstyrkorna intrycket att rebellerna var fler och bättre beväpnade än de i själva verket var.

På samma sätt gjorde barnen under upproret i år. Med grytlock, visselpipor knallpulver, järnstänger och allt som tänkas kan smög de nära Nationalgardets fästen och förde oväsen och skapade osäkerhet.

Här finns också barnen som med hjälp av sitt oskyldiga utseende lyckades överrumpla soldater i Nationalgardet och erövra deras vapen.

Och här finns barnen som byggde brikader, som bar mat, som sprang med meddelanden, som hjälpte till att vårda de sårade...

● Att vara någon...

Ja, barnen var en del av upproret. Såväl vad gäller det mod och den skapkraft som då växte fram, som den förlamande skräck som fanns i det.

Idag blir leken ett sätt att lösa upp skräcken. Men leken blir också en bärare av upprorets förändrade kraft, av dess mod och allvar.

Så när barnen i Nicaragua leker uppror idag, är inte skjutandet det viktigaste. Viktigare är att organisera och att agitera. Det är viktigare att »upproret lyckas än

att det blir ett spännande »krig«.

Därför hör man också så många mödrar beklaga sig över sina upproriska barn i Nicaragua idag. För upproret — som erfarenhet och som lek — handlar ju om att lära sig ta sig själv på allvar. Det handlar om att lära sig att man är någon. Upproret handlar om att upptäcka den obändiga kraft som finns när de enskilda går samman och blir ett.

● Tro på framtiden

I Nicaragua segrade upproret. Och allt det man då upptäckte lever därför kvar.

Därför är Nicaragua idag precis det motsatta till vad Chile var efter kuppen den 11 september 1973. I Chile slogs en social kraft sönder i

sina hundratusen beståndsdelar. Därmed krossades också självkänslan, modet och viljan som den kollektiva kraften skapade inom dess enskilda delar.

Men i Nicaragua växer idag allt det som krossades i Chile. I Nicaragua vet man att det är möjligt att segra;

Eller rättare sagt: de förtryckta vet att de kan besegra sina förtryckare. Därför tror de också att de kan bygga ett nytt samhälle — utan förtryck.

Erfarenheten har skapat en tro på framtiden. Och orsaken är just att segern över Somozadiktaturen var alla de förtrycktas eget verk. Så gott som alla deltog. Så gott som alla känner sig direkt delaktiga i segern. »Det var vi som segrade. Det var inre revolutionen

som kom och befriade oss. Det var vi som gjorde revolution«.

Ett inbördeskrig hade aldrig kunnat skapa den känslan. Och det var heller inget inbördeskrig i Nicaragua. Det var ett massuppror.

● Framtidens arkitekter

Det är det som utgör utgångspunkten för det nya Nicaragua som idag håller på att byggas upp på ruinerna av Somozas förtryckarvälde.

Och det är också så som de sandinistiska ledarna ser det. Tomas Borge, inrikesminister och den ende överlevande av sandinisternas grundare, uttryckte det på det här sättet i ett tal den 11 augusti i staden Camoapa:

— Om man ska tala om segerherrar i den här revolutionen så är det folket som var segerns hantverkare. Och det är folket som ska bli återuppbyggnadens arkitekter.

Idag är Nicaragua ett sargat och ruinerat land. Problemen är oerhörda och det kontrarevolutionära hotet närvarande. De materiella problemen idag är snarare större än de var under Somoza.

Det finns inga garantier för att den process som upproret satt igång ska lyckas lösa alla problemen och definitivt undanröja all exploatering och alla orättvisor. Men möjligheterna till det är stora. De är det just därför att de som tidigare var de förtryckta verkligen känner att det är de som segret och att det verkligen är de som kommer att vara återuppbyggnadens arkitekter.

Och så djup är den att den till och med finns med i barnens nya lekar.

Lars Palmgren

● Barnen var en del av upproret i Nicaragua. De var med och byggde brikader, bar mat, sprang med meddelanden och hjälpte till att vårda de sårade.

Foto: Einar Sandved

Kampen gav kvinnorna styrka och stolthet

När Somozaanhängarna flydde från Nicaragua lämnade de efter sig sina stora och extremt lyxiga villor. Det var i stort sett det enda de inte kunde ta med sig.

De här villorna har under alla år upplevts som vidriga, skallande hånflabb av de fattiga i Nicaragua som tvingats leva i hus som mer liknar skjul än bostäder.

Men idag är det just dessa fattiga som har hand om lyxvillorna. För från och med upprorets seger så ska ingen längre ha de här lyxkåkarna som privat bostad. De ska i stället användas som skolor, daghem, pensionärshem, muséer, men fr a som lokaler för de nya massorganisationerna som håller på att växa fram i Nicaragua.

I en av dessa lyxkåkar i Managua — med springbrunn i det gamla vardagsrummet och med swimmingpool i trädgården — håller kvinnoorganisationen AMPRONAC till.

● Från petitioner till masskamp

AMPRONAC är ingen ny organisation visserligen. Den bildades redan hösten 1977, men det är nu, efter segern, som den börjat växa ut till en verklig massorganisation.

Gloria Carrión, som är en av organisationens grundare, berättar:

— Då var det främst kvinnor från överklassen och övre medelklassen som var med i organisationen. Vi hoppades att det skulle innebära ett minimalt skydd för repressionen. Vi arbetade också främst med att

protestera mot brotten mot de mänskliga rättigheterna.

— Det handlade alltså mest om att skicka ut pressmeddelanden, göra petitioner och såna saker, förklarar Gloria.

— Men under våren och sommaren förra året, började organisationen förändras. I mars organiserade vi en kvinnovecka vars huvudsyfte var att mobilisera till kamp för landets befrielse från diktaturen. Vi menade att det var den kampen som då också bäst uttryckte de nicaraguanska kvinnornas speciella intressen.

— Det här, förklarar Gloria, innebar att såväl kampmetoderna som AMPRONAC:s sociala sammansättning började förändras. Nu blev det demonstrationer, massmöten och deltagande i alla de olika formerna av protest mot Somoza som blev våra metoder. Och det fick som effekt att en stor del av överklasskvinnorna lämnade organisationen. I stället började många fattiga kvinnor, hustrur till arbetare och bönder, att söka sig till oss.

● Aktiveringen viktigast

Just när vi sitter och diskuterar i AMPRONAC:s eleganta högkvarter så pågår flera möten i rummen intill. Och det är just kvinnor från Managuas fattiga områden som dominerar mötena. För det är de som nu kommer till AMPRONAC. Det är de som bygger den nya kvinnoorganisationen.

— På flera håll, fortsätter Gloria, byggde kvinnor spontant upp lokala kvartersskommittéer som anslöt sig till AMPRONAC. Och de kom sen att spela en stor roll för uppbygget av De Cívila försvarskommittéerna som utgör grunden till de Sandinistiska försvarskommittéerna som byggs upp idag.

Vilken var då AMPRONAC:s viktigaste roll under kampen mot Somoza, och hur ser man på sin uppgift idag?

Gloria Carrión svarar:

— Den viktigaste effekten av vårt arbete var att vi bidrog till att aktivera kvinnorna. Bara det faktum att det fanns en speciell kvinnoorganisation innebar att många kvinnor fick mod eller blev motiverade att slita sig ur sin passivitet. För det är ett faktum att under upproret så deltog kvinnorna lika mycket som männen.

När det gäller uppgifterna idag då?

— Ja, vi ser som vår centrala uppgift att försvara revolutionen. Men samtidigt vet vi att kampen för kvinnans alla rättigheter och likvärdiga deltagande på alla nivåer i samhället måste fortsätta. Därför fortsätter vi att bygga upp AMPRONAC och idag håller vi verkligen på att bli en massorganisation.

● Förändrad attityd

Att kvinnorna verkligen deltog i kampen märks. Det märks i det självförtroende

som kvinnorna visar. Och det märks i den förändrade attityd som männen har inlagit.

Det går inte längre att behandla en kvinna på samma sätt som före upproret i Nicaragua. Hon har tillkäm-

● »Chinas»

Foto: Lars Palmgren.

pat sig ett erkännande under själva kampen. Ett erkännande som idag inte kan tas ifrån henne. Och som hon kommer att kämpa för att befästa och utveckla.

Dels skedde det genom deltagandet i upprorets alla olika uppgifter och organisationen i AMPRONAC. Men omkring 30 procent av

sandinisternas gerillastyrkor bestod också av kvinnor. Och idag fortsätter de som soldater inom den nya Sandinistiska folkarmén eller som medlemmar i milisen.

Kvinnorna var också lika ofta som männen i officersställning.

»China« till exempel.

»China« är idag en av de fem som utgör staden Leons högsta militära kommando. Kommandot består av fem medlemmar. Tre av dem är kvinnor. Alla omkring 22 år. De står i spetsen för uppbygget av Leon idag. Och de stod i spetsen för kampen när Leon som den första staden i Nicaragua befriade sig från Somozas trupper.

● Ingenting som förut

Fanns det inte ett motstånd bland männen att acceptera er som militära ledare? Var det ingen som protesterade?

Det känns dumt att ställa de frågorna. Och »China« skrattar. Men inte för att frågorna är dumma, utan därför att alla som inte själva har deltagit i kampen har så svårt att begripa.

— Nej, det var ingen som protesterade, svarar hon, och det fanns heller inget motstånd mot oss som militära ledare.

— Du förstår, jag tror helt enkelt inte det var någon som tänkte på oss som kvinnor, fortsätter hon. För under upproret var det den militära och politiska kapaciteten som räknades — inte om man var man eller kvinna.

Och hur kommer framtiden allt bli då ... för kvin-

● Kvinnorna deltog i kampen mot Somoza på lika villkor som männen. Det gav de nicaraguanska kvinnorna ett självförtroende och en stolthet, som idag inte kan tas ifrån dem. Foto: Lars Palmgren.

norna, menar jag?

»China« ler igen och svarar stilla:

— Ingenting kommer att vara som förut...

Nej ingenting kommer att vara som förut i Nicaragua. Inte för någon. Och heller inte för kvinnorna. De kommer själva att se till att det blir så.

Men förändringarna märks också redan i de nya lagar som stiftats i Nicaragua.

I den nya presslagen t ex så förbjuds tidningarna att utnyttja kvinnan i »kommersiellt och sexuellt syfte«. Och i den provisoriska grundlagen sägs att alla arbetarkvinnor har rätt till

daghem och att kvinnorna har rätt till betald ledighet före och efter havandeskap.

Det är revolutionerande lagar i Latinamerika. Och de finns redan bara några månader efter Somozas fall. Det om något är ett mått på djupet i den nicaraguanska revolutionen.

Lars Palmgren

Dagen då bönderna

Foto. Lars Palmgren.

Redan under upprorets första vecka flydde bröderna Guevara från Nicaragua.

Men inte tomhänta. Redan förra året hade bröderna Guevara och andra Somozaanhängare börjat föra ut de pengar de stulit ihop under Somozadiktaturens beskydd. 1978 uppgick värdet av denna kapitalflykt till 220 miljoner dollar. Exakt hur mycket de hann föra ut under 1979 vet man ännu inte. Bara att det är ännu mer.

Bröderna Guevara var jordägare. Bland annat. Stora jordägare.

Deras gods Huistle hade tidigare ägts av närmare 100-tal fattigbönder, som antingen tvingats bort från sin jord eller erbjudits stanna kvar som lantarbetare.

Men idag är det förändrat. Bröderna Guevara har flytt. Och deras jord - liksom alla Somozaanhängares jordar - ingår i den omfattande jordreform som i snabb takt håller på att genomföras i Nicaragua.

tog tillbaka jorden

Idag är det de förra ägarna brödernas Guevaras, lantarbetare som tagit över godset Huistle.

Och just den dagen då vi är där ska det formella överlämnandet av jorden till lantarbetare ske. Bröderna Guevaras gods ska ockuperas - ockuperas för alltid.

Men det är mer fest än okkupation det handlar om. Vi har samlats framför Ovan-dos hus och därifrån ska vi marschera ner mot huvudgården.

Runt omkring oss böljar de gröna bergen och solen är het. Förutom de 100 lantarbetarna på själva godset strömmar ridande bönder från intilliggande gods till i en ständig ström. Och när vi börjar vår vandring är vi nära tusen människor.

● Levde som slavar

Det blir en lång vandring. För godset Huistle är stort. Vi vadar genom små floder, klättrar stånkande upp för branta backar, går över ångar som påminner om Sörmland, vi slår oss fram genom den täta djungelvegetationen..... Och hela tiden skallar de numera så välkända slagorden:

»Fosterlandets frihet - eller döden!»

»Marschen mot segern kan inte stoppas!»

»Jorden till den som arbetar!»

Och så vidare. Med jämna mellanrum stiger sandinisternas hymn upp emot den mjukt blå himlen eller drunknar bort i skogens dunkel. Det finns en fras i den hymnen som precis beskriver vad som nu sker. »Vi är vår befrielses egna arkitekter».

Ovando, som ackompanjerar sången på sin hemmagjorda fiol, berättar i pauserna mellan slagorden och sången om bröderna Guevara.

En av dem var senator, den andre var borgmästare och den tredje av dem var bov i största allmänhet, säger han.

- De höll mest till på sin överklassklubb i Managua eller i Miami, fortsätter han. Hit kom de sällan. Och när de kom så var det mest för att supa bort några dagar.....Här hade de förmän anställda för att sköta produktionen.

- Eller förmän, förresten, skrattar Ovando till, de var mest som slavdrivare eller kanske soldater i Somozas arme.

- Men dem gav vi allt. En av dem, en som hade våldtagit fyra kvinnor här, han var nära att bli lynchad. Men vi stoppade det och ordnade en rättegång i stället. Nu sitter han i fängelset nere i Managua. . . .

● Jorden tillhör folket

Det tar ett par timmar innan vi kommer fram till Huistles huvudgård. Vi startade sent och det börjar redan att skymma lätt.

Men festen var inte slut i och med det. Maten får vänta ännu en stund, trots att vi alla har kurrande magar efter den långa marschen.

Före maten ska det hållas tal Och den unga sånggrupp som åkt upp från grannstaden Jinotepe ska sjunga några av de sånger de tränat in för det här ögonblicket.

Felix Mena är den som utsetts hålla Huistleböndernas tal Han är en ung bonde, knappt 25 år. Men han är född här, han har vuxit upp under bröderna Guevaras heravälde. Och han var en av dem som började organisera sina kamrater för den slutliga kampen mot bröderna Guevara. Och mot Somoza.

Lantarbetarna i Huistle har bildat ett kooperativ som fått namnet »Liberdad» - »Frihet». Från och med nu kommer de att bruka jorden kollektivt och bestämma över sin produktion kollektivt. Men Felix Mena menar att jordreformen inte kan stanna där.

- Det är vi som befriat oss från förtryckarna, säger han, och det är vi som måste be-

stämna över framtiden. Det är vi som är det här landets arkitekter.

Felix Mena kliar sig lite i huvudet. Han har lagt sin lapp åt sidan nu och pratar fritt. Men har får inte riktigt fram vad han menar.

- Jo, det är så här att vi måste använda vår seger till att utrota allt förtryck i hela Nicaragua. Eller hur? säger han och tittar frågande ut över publiken.

Felix Mena är en ledare. Förtroendet för honom har fötts i kampen och nu speglas det i de respektfyllda lyssnande ansiktena nedanför den skrangliga träscenen som i en hast byggts upp framför Guevaras gamla hus.

När han börjar tala är det ingen som längre tänker på sin kurrande mage. Inte för att Felix Mena skulle vara en bra talare. Det är han inte. Han läser stapplande från ett papper. Han är inte van att tala offentligt och han är nervös. Men det han säger berör alla. Det har att göra med hur kampen måste fortsätta:

- Den här jorden tillhör från och med nu alla Nicaraguas arbetare, säger han. Jorden är vår nu. Men vi ska inte bruka den bara för oss, utan vi måste se till att vårt arbete tjänar revolutionen, vi måste se till att jordreformen sprids till andra bönder och lantarbetare.....

● Jorden åt dem som brukar den

- Jag menar att vi måste kämpa ända tills det inte finns några borgare kvar här i landet. . . .

Även om orden kanske är krångliga och ovana, så förstår alla vad Felix menar. Och när han slutar med att ropa »Leve den sandinistiska revolutionen», så bryter jublet ut.

Nej, den här revolutionen är inte slut. Den måste gå vidare.

Festen på det nybildade kooperativet »Liberdad» är ett exempel på det. Senare när mörkret har fallit på och vi sitter och äter vårt ris och våra böner, så berättar Felix vidare om vad han menar.

- Vi måste organisera oss, säger han. Inte bara i kooperativ, utan i våra egna politiska och fackliga organisationer. Här har vi redan en sådan organisation. Det är en del av Lantarbetarnas förening (ATC-Asociacion de los Trabajadores del Campo).

- På vilket sätt är den organisationen så viktig, frågar jag.

- Jo, förstär du, svarar Felix ett kooperativ är ju bara ett namn på en slags produktionsform, men ATC det kommer att kunna bli en politisk och facklig organisation där alla Nicaraguas lantarbetare och fattiga bönder kan vara med. Och i den kan vi diskutera hur vi ska fortsätta att genomföra jordreformen och vi kan diskutera och bestämma hur vårt arbete ska bli en del av landets återuppbyggnad. Våra röster kan bli en enda röst genom en sådan organisation. Och blir den det då kommer vi också att bli så starka att ingen storjordägare kommer att kunna sätta sig mot oss.

Det är inga drömmar Felix Mena sitter och talar om. Han talar om i vilken riktning revolutionen måste fortsätta. Och hans röst är fylld av tillförsikt och säkerhet när han berättar.

Han vet att det är han och hans kamraters röster som väger tyngst nu. Han har lärt sig det under kampen. Han vet att han och hans kamrater kan segra. Så varför skulle de då inte kunna bygga upp ett nytt och fritt Nicaragua? tänker han. Varför skulle inte medlemmarna i kooperativet Frihet kunna bli aktiva och bra arkitekter i bygget av Nicaraguas framtid?

Lars Palmgren

Manuel, soldat i sandinistarmén:

Foto. Kersti Raiend

- Jag ska försvara revolutionen med mitt gevär

— Barnen i Nicaragua glömde bort att krig är en »lek«. Jag såg barn med pistoler i händerna, jaktgevär, stenar, machete, ja, med vad som helst i händerna. Det var fantastiskt att se barnen agera. Fast jag är ju själv barn, förstås.

— Barnen byggde barrikader, slängde kontaktbomber, sprang med meddelanden, alla deltog från de allra minsta till de största, berättar Manuel, en femtonårig soldat i den sandinistiska befrielsearmén, som Kersti Raiend träffade på en resa i Nicaragua i somras.

Ett av de imponerande och bestående intrycken av det som händer i Nicaragua är barnens aktiva deltagande i den politisk-militära kamp, som ledde till folkets seger över Somoza-diktaturen.

Manuel, som sedan mer än två år tillbaka ingått i en FSLN-grupp i Managua, berättar vidare:

— Jag deltog i mellanstadietts elevrörelse. Redan i fjärde klass började jag gå på möte och demonstrationer. Där pratade de om sådant som vi elever tyckte

var dåligt i skolan, vad ungdomen tänkte kring landets problem, varför universiteten stängdes.

— Men mest sjöng vi protestsånger och då kom nationalgardet. Till en början slängde de bara tårgasbomber på oss, sedan började de skjuta och flera dog. Några av mina äldre kamrater arbetade redan med FSLN, men det visste jag inte då. En dag frågade de om jag ville följa med på ett hemligt möte. Någon tid därefter gjorde jag mitt första »arbete«, som vi kallar det.

— Vi var tre stycken som rånade en bank för att få pengar till vapeninköp. Vi köpte pistoler och jaktgevär och med de vapnen attackerade vi polisstationer. Vi utförde propagandaarbete, målade slagord på väggarna, delade ut flygblad, höll tal på möten i skolorna. Jag fortsatte min skolgång, men efter sjätte klass gick det inte längre, för skolan stängdes p g a flygbombningarna.

● Världens högsta barnadödlighet

Manuel kan nog anses vara ett privilegierat barn i Nicaragua, eftersom han fått gå i skolan. Hans far har kunnat försörja den stora familjen på åtta barn, genom att köpa och sälja reservdelar till bilar. Pappan arbetade med kontoret på fickan och tidigt fick barnen hjälpa honom i arbetet. Manuel började hjälpa till redan vid sex-sju års ålder.

Andra barn, den stora majoriteten av barn i Nicaragua, har varken fått gå i skolan eller kunnat äta sig mätta. Analfabetismen och barnadödligheten i Somozas Nicaragua var en av de högsta i världen. Idag talas det om alla liv som de två årens folkliga kamp har krävt i terrorbombningar av städerna, massavrättningar, »försvinnanden« etc.

Men den 45-åriga diktaturen krävde hundratusentals fler liv i undernäring. Obefintlig sjukvård, katastrofala bostadsförhållanden, dvs den strukturella repression som drabbat Nicaraguas befolkning, liksom andra folk i Centralamerika.

Döden, förstörelsen, korruptionen och förödmjukelsen har varit ett ständigt inslag i det dagliga livet. Och denna typ av repression gör ingen åtskillnad mellan barn eller vuxen.

● Kamp för att överleva

Liksom döden inte gjorde åtskillnad mellan barn och

vuxen, gjorde inte heller kampen för att överleva den skillnaden. Barnen fick tidigt bidra med sin arbetskraft för att hjälpa till med familjeförsörjningen. Så som Manuel fick hjälpa sin far, eller så som barnen till lantarbetarna fick dela sina föräldrars omänskligt hårda arbetsdag under bomulls- och sockerskörden.

Då kampen för att överleva övergick från ett defensivt försvar av livhanken, till en offensiv mot det system som förnekade ett människovärdigt liv, deltog barnen i båda fallen efter sin förmåga och fallenhet.

Och »barnen i Nicaragua glömde bort att krig är en 'lek'«.

● De ungas revolution

— De vuxna har alltid behandlat oss som kompanions, de har respekterat oss som vilken kamrat som helst i kampen. Trots att vi är mindre, har dom behandlat oss som om vi hade deras storlek. I kampen har man inte skiljt mellan stora eller små människor, säger Manuel.

Men de »stora« människor är de som styr i da-

gens Nicaragua. De vuxna, som med stöd av barnen och ungdomen ska bygga upp det nya samhälle som de tillsammans kämpat för. Den nicaraguanska revolutionens ledare är medvetna om, att barnen och tonåringarna som deltog i den väpnade kampen, på kort tid genomgått en mognadsprocess som under normala förhållanden skulle ha tagit år.

Den kraft, fantasi, uppfinningsrikedom och solidaritet som utvecklades vill man idag kanalisera i återuppbyggnadsprocessen av landet. Första steget i återuppbyggnaden är en period av »normalisering«, då samhällets aktiviteter återupptas. Men det är en ny »normalisering« som inträtt, som bygger på folklig mobilisering genom massorganisationer. I varje kvarter, på varje arbetsplats, i städerna och på landsbygden organiserar sig befolkningen och där spelar barnen och ungdomarna en dominerande roll.

Nicaragua är en ung revolution, men även de ungas revolution. Ett inslag i »normaliseringen« är återupptagandet av skolåret. I mitten på september påbör-

jades klasserna och de första veckorna koncentrerades kring ett »av-traumatiseringsprogram«.

● Tillbaks till skolan

Undervisningsministeriet har dragit upp ramarna kring programmet, men innehållet bestäms av dynamiken i varje klass och skola. Elever och lärare ska diskutera kring »befrielsekrigets« konsekvenser såväl nationellt som inom skolvärlden. Man ska dela med sig av de konkreta erfarenheter man genomlevt. Lära känna den revolutionära processen som ledde till folkets seger; orsakerna, strategin, innehållet, den ekonomiska och sociala verkligheten i dagens Nicaragua, revolutionens framtid; kort sagt lära känna det nya Nicaragua.

En rad metoder rekommenderas för att uppnå målsättningen som; föreläsningar, gruppstudier — och diskussioner, studiebesök, tävlingar i teckning, litteratur, deklamation, musik och teater. Musikfestivaler och sportaktiviteter finns också med som inslag. Dessutom ska lärare och elever delta i städning och reparationer av de ofta förstörda skolorna.

»Av-traumatiseringsprogrammet« avslutas med att lärare och elever ömsesidigt utvärderar de uppnådda resultaten.

● Försvara revolutionen

På frågan om han tänker börja skolan på nytt svarar Manuel:

— Jag stannar nog inom Sandinistarmén. Det ska komma lärare och undervisa oss några timmar om dagen. Egentligen skulle jag vilja ta av mej uniformen, men det kan jag inte, för då måste jag lämna ifrån mej det här vapnet också. Och det vill jag inte, inte nu när jag har fått det i min hand. Jag vill behålla det för att kunna försvara revolutionen«.

Kersti Raiend

● Unga sandinister. Foto. Kersti Raiend.

Nu organiserar sig hela folket...

Foto: Lars Palmgren

Det var den 19 juli som upproret i Nicaragua definitivt segrade. Den dagen flydde Somozas efterträdare, den anspråksfulle spratteldockan Urcuyo landet genom att kapa ett rödakorsplan.

När sandinisttrupperna dagen därpå tågade in i Managua kunde de konstatera att folket redan tagit makten.

Det var det förtryckta folket som segrade i Nicaragua. Men hur skulle denna seger komma till uttryck? På vilket sätt skulle folkets önsksningar och vilja kunna bli till ett gemensamt beslut? Och hur skulle de genomföra beslutet?

Frågorna som restes i samband med segern var många. Och det fanns inga enkla svar. För i Nicaragua fanns inga verkliga massorganisationer, som kunde bära upp dessa uppgifter.

Den främsta uppgiften i Ni-

caragua i dag är därför att bygga dessa organisationer. Och att göra det på alla områden.

Det är i den processen som det nya Nicaragua tar form.

● De sandinistiska försvarskommittéerna

Det tydligaste och mest utvecklade exemplet på den här processen är framväxten av de »sandinistiska försvarskommittéerna». Eller CDS som de förkortas till.

Dessa försvarskommittéer, är det tänkt, ska finnas i var-

tenda bostadskvarter i hela Nicaragua. Det är i dem majoriteten av befolkningen ska ha sin organisatoriska hemhörighet.

Tanken är vidare att CDS ska samordnas, först på lokal nivå, sen på regional nivå och slutligen på nationell nivå.

Ännu är det inte så. Fortfarande finns kommittéerna framför allt på lokal nivå. Men det är inte heller det här organisatoriska schemat som beskriver vad försvarskommittéerna egentligen är.

— Om försvarskommittéer-

*... mot ett samhälle
där människan
verkligen kan vara människa*

na inte är de kanaler där folket fritt kan ge uttryck för sina önsknings och behov, om folket inte har möjlighet att protestera och kritisera inom ramar för försvarskommittéerna...om kommittéerna inte blir ett uttryck för allt det som folket förnekats under alla dessa år...ja, då betyder de ingenting. Det säger Glenda Monterrey, som är en av de sandinister som är ansvarig för uppbygget av CDS.

Och det här är viktigt. För sandinisterna är noggranna med att understryka att de nya organisationerna inte får vara ett resultat av ett påbud uppi från.

● Glenda Monterrey.

»Vi tar initiativ», säger man, men organisationerna måste växa fram genom folkets aktiva och medvetna arbete. Organisationerna måste vara levande organisationer, inga papperskonstruktioner.

Det är bara på så sätt de kan bli som Glenda Monterrey beskriver dem.

Och att det också fungerar så i praktiken märks så fort man beger sig ut i ett bostadsområde. Här pågår möten, här diskuteras, här arbetas kollektivt...

● Rötter bakåt

Men ändå: vad har man tänkt sig att dom här försvarskommittéerna ska ha för konkreta uppgifter och vilket syfte upplever människorna själva att de har?

När det gäller de konkreta uppgifterna, så består de av tusen och en ting. Alltifrån att organisera distributionen av matransoner över städning av gator och torg till att delta i det konkreta försvaret av kvarteret

mot de Somozaanhängare som fortfarande går lösa.

Försvarskommittéerna har rötter tillbaka till tiden redan före upproret. Då hade en stor del av befolkningen organiserats i något som kallades Civila försvarskommittéer. Deras uppgift var att ta itu med de ofta bortglömda, men bittert påtagliga problem som man visste skulle uppstå i samband med upproret.

Från tidigare erfarenheter visste man att en av Somozas första åtgärder skulle vara att stänga av vatten och elektricitetsförsörjningen till bostadsområdena. Därefter skulle livsmedelsdistributionen stoppas. Och när det var gjort skulle han gå till attack med såväl lågskjutande raketer som med flygplan.

Det var sådana erfarenheter som gav upphov till de civila försvarskommittéerna. De var ingen allmän politisk organisation, utan huvudsakligen en organisering för att ta itu med alla de konkreta problemen. Deras uppgifter blev att lagra stearinljus, att samla vatten och bygga underjordiska vattenbehållare, att lagra ris och bönor, att lära sig elementär sjukvård och så vidare.

Det är de erfarenheterna som ligger till grund för de sandinistiska försvarskommittéer som i dag byggs upp. Och deras konkreta uppgifter är också till stor del desamma.

● Politisk skolning

Men nu finns det också en annan politisk dimension med.

Fortfarande handlar det om att ta itu med akuta och konkreta uppgifter. Men nu handlar det också om att gemensamt diskutera dessa uppgifter, gemensamt fatta beslut om vilka åtgärder man ska vidta utifrån de resurser man har, att gemensamt utföra besluten och sen gemensamt utvärdera hur man lyckats...eller misslyckats.

Allt det här innebär en politisk skolning av ett slag som aldrig tidigare förekommit i Nicaragua. Och det innebär samtidigt en träning i att utöva makt: att ta beslut och att därefter ta ansvar för dessa beslut.

Det är en mycket konkret process av det man brukar kal-

la medvetandegörande.

— Det är i den här processen som ett politiskt medvetande om vilket slags samhälle det fria Nicaragua ska bli kommer att kunna ta form, säger Glenda Monterrey.

—Och, fortsätter hon, utifrån en sådan process är det möjligt att försvarskommittéerna på alla olika nivåer kan komma att bli uttryck för folkets vilja genom de representanter som de själva väljer och som erövrat sin post genom sitt deltagande i den dagliga kampen.

Målsättningen för den process som Glenda Monterrey talar om finns formulerad i den provisoriska grundlag som regeringen antog i mitten av augusti. I de första paragraferna där, konstateras att det »är alla medborgares rättighet att delta i alla viktiga beslut i landet på såväl lokal som nationell nivå». Lite längre fram i lagtexten står det också att »det är statens skyldighet att undanröja alla de hinder som kan stå i vägen för ett sådant deltagande». Det i Nicaragua. Och det påstår inte heller sandinisterna. Men man är på väg dit. Och de sandinistiska försvarskommittéerna är i dag det tydligaste uttrycket för det.

Det är alldeles tveklöst en folkets makt som håller på att byggas upp i Nicaragua i dag.

● Fackföreningarna

Organisationen av de sandinistiska försvarskommittéerna har sin motsvarighet — lika omfattande och lika omvälvande — också på andra områden.

Med en liten överdrift skulle man faktiskt kunna påstå att den centrala aspekten av den viktigaste sociala reformen, det vill säga jordreformen, faktiskt är just organiseringen av bönderna och lantarbetarna i en stark facklig organisation.

Och orsaken till det är densamma som till varför man bygger upp de sandinistiska försvarskommittéerna.

Och det som gäller för bönderna och lantarbetarna gäller kanske i ännu högre grad för lönearbetarna.

Före upproret var färre än 10 procent av alla Nicaraguas lönearbetare organiserade i någon fackförening. De som var oorganiserade var dessutom uppsplittrade på fyra olika nationella förbund.

Men i dag växer fackföreningarna som svampar. Varen dag bildas en hel mängd fackföreningar. Det sker såväl spontant som på initiativ av de sandinistiska fackföreningsorganisationerna.

— Vi uppmanar arbetarna att organisera sig, säger Luis Aguirre. Och det av två skäl, fortsätter han. För det första därför att revolutionen kräver det och för det andra därför att arbetarna måste förbereda sig såväl politiskt, socialt och ekonomiskt för andra typer av produktionsrelationer.

Vad det alltså handlar om, återigen, är en förberedelse på vad som skall komma. Organisering måste innebära att de sociala krafter som genomförde upproret också förmår att agera som social kraft och ta på sig de uppgifter som det nya

● - Vi uppmanar arbetarna att organisera sig, säger Luis Aguirre. Revolutionen kräver det. Foto: Lars Palmgren.

▷ samhället kommer att ställa på dem.

Hur beskriver då Luis Aguirre de nya produktionsrelationer som han menar att arbetarna måste förbereda sig för:

— Vi går mot ett samhälle där människan verkligen kan vara människa, svarar Luis Aguirre. Vi går mot sådana produktionsförhållanden som verkligen är mänskliga...

Och vad betyder det?

Pedro Ortiz, en annan av de sandinistiska fackföreningsorganisatorerna, uttrycker det så här:

— Vi har segrat, men kampen för det nya samhället är inte slut. Den fortsätter och den kommer att fortsätta ända tills det inte längre finns kvar en enda människa i Nicaragua som exploaterar en annan...

Pedro Ortiz säger också:

— Det är arbetarklassen som måste leda den kampen. Arbetarklassen är de historiska ledarna för vår revolution.

Det är orsaken till att sandinisterna lägger så stor vikt vid uppbygget av fackföreningar. Och av enandet av alla dessa fackföreningar i en enda nationell organisation.

● Ny fackföreningscentral

— Arbetarklassen är en enda, säger Pedro Ortiz, och för att kunna agera som en klass måste den organisera sig som en klass, i en gemensam organisation.

Liksom när det gäller CDS är fackföreningarna fortfarande uppsplittrade och lokala. Och liksom när det gäller CDS strävar de efter att centralisera dem på nationell nivå, men att göra det i en process — inte genom dekret.

Målsättningen är att den diskussion om bildandet av en enhetlig nationell organisation, till vilken också de »gamla» fackliga organisationerna är inbjudna, ska kunna kulmi-

● - Vi har segrat men kampen för det nya samhället är inte slut för det säger Pedro Ortiz.

nera i en kongress där den Sandinistiska arbetarcentralen (CST - Central Sandinista de los Trabajadores) grundas någon gång i början på nästa år.

sättning klar över vilket slags samhälle de vill bygga.

Och med hjälp av organisationerna har folket nu börjat med det långsiktiga arbetet att skapa det nya samhället.

Sandinisterna har sin mål-

Lars Palmgren

Foto: Peter Torbjörnsson

NICARAGUA -ÅREN DET HÄNDE

1502 Columbus ser Nicaraguas östkust på sin fjärde resa.

1522 Nicaragua utforskas av spanjoren Francisco Hernández de Córdoba, som också grundar flera städer. Landet får sitt namn efter indianhövdingen Nicaraö.

1838 Nicaragua blir en självständig stat. Direkt efter det spanska kolonialväldets sammanbrott gick Nicaragua i en centralamerikansk federal stat, som dock föll samman efter interna strider.

1909 Statskassan tom och landet har stora skulder. USA betalar skulderna och lämnar ett lån i utbyte mot att uppbära hälften av alla landets tullinkomster tills dess lånet betalats. Amerikanska marinsoldater stationeras i Nicaragua för att övervaka ordningen.

1925 Skulderna har betalats och marinsoldaterna dras tillbaka.

1926 Inbördeskrig bryter ut mellan liberaler och konservativa.

1927 Amerikanska marinkåren landsätts igen i Nicaragua.

1928 De stridande i inbördeskriget når en överenskommelse; guvernörsposterna i provinserna fördelas mellan liberaler och konservativa. Båda sidorna lägger ned vapnen och överlämnar dem mot dollar till den amerikanska ambassaden. Ordningen upprätthålls av det nyinrättade nationalgardet; beväpnat, utbildat och delvis under ledning av amerikanska marinkåren. Chef för nationalgardet blir Anastasio Somoza. Medan alla andra lägger ned vapnen fortsätter en liten grupp under Sandino kampen. Sandino bildar »Armén för suveränitet» av Nicaraguas nationella försvaret och kräver ut de amerikanska marinsoldaterna dras tillbaka.

1933 Efter fem års strider dras marinsoldaterna tillbaka. Den liberale ledaren José Sacasa blir president och får ett visst stöd av Sandino. Sandino försöker samla olika latinamerikanska regeringar till ett fördömande av USA:s expansionssträvanden. »Vi måste koncentrera alla våra tankar på att förena oss och inse att den nordamerikanska imperialismen är vår dödsfiende, som med sin makt försöker kväva vår nationella stolthet och beröva våra folk friheten». Sandinos strävanden misslyckas, andra latinamerikanska regeringar ställer sig negativa till initiativet.

1934 När de amerikanska marinsoldaterna väl hade dragits tillbaka blev nationalgardet en viktig maktfaktor. Anastasio Somoza får allt större maktambitioner, med det största hindret för dessa ambitioner är Sandino. I februari sätts Somozas planer i verket. På väg från presidentpalatset, efter överläggningar med presidenten, tillfångatas Sandino och mördas på Somozas befällning. Vägen till makten ligger öppen för Somoza.

1937 Efter att en längre tid faktiskt utövat den högsta makten låter sig Somoza formellt väljas till president. För att vara på den säkra sidan får nationalgardet kontrollera valet. Samtidigt som Somoza blir president lägger han beslag på allt större delar av landets ekonomi. Han blir landets störste bankir, störste jordägare, störste kaffeodlare osv.

1956 Den 21 december mördas Somoza av en ung patriot som döms till dödsstraff. Anasta-

sio Somoza efterträds av sin son Luis, som låter sig väljas till president.

1960 FSLN Sandinista Liberacion National bildas och återupptar kampen mot Somoza-diktaturen genom gerillaattacker.

1966 Luis Somoza dör och efterträds av sin bror Anastasio.

1972 Anastasio Somozas mandattid som president går ut. En tremanna-junta tar formellt över makten, medan Somoza reellt behåller den.

1974 Den konstituerande församlingen har omarbetat författningen så att Somoza åter kan väljas till president. I ett val under nationalgardets kontroll väljs Somoza till president för en sex års period. Samma år bildas UDEL — Unión Democratica de Liberacion som innehåller olika oppositionella politiska partier så som konservativa, liberaler, kristliga demokrater och kommunister samt den fackliga federationen CGT. Som talesman för UDEL framträder Pedro Joachin Chamorro. Chamorro har sedan många år bekämpat Somoza-diktaturen, främst genom sin tidning La Prensa, och har som straff för detta fått tillbringa flera år i fängelse.

1978 jan. Chamorro mördas på beställning av Somoza. Omfattande demonstrationer bryter spontant ut. UDEL kallar till en generalstrejk med kravet på Somozas avgång. Efter en veckas generalstrejk återgår man utan att ha störat Somoza.

1978 aug. Den 22 aug går 25 sandinister, klädda i nationalgardets uniformer, in i parlamentspalatset och lyckas ta hela parlamentet som gisslan. Man kräver: — Omedelbar frigivning av 83 politiska fångar, — Spridning genom alla massmedia av krigskommunikéer och en politisk deklaration, — 10 miljoner dollar och garantier för att de politiska fångarna och sandinist-styrkan får fri lejd till Panama. Efter misslyckade försök att bomba ut sandinisterna tvingas Somoza till förhandlingar. Alla kraven, utom de 10 miljoner dollars som reduceras till en halv miljon, uppfylls.

1978 sep. Den lyckade gerillaattacken blir startskottet till en våldsam attack mot Somoza-diktaturen. En generalstrejk och en militäröfvensiv inleds. Sandinisterna tillkämpar sig helt eller delvis kontrollen av flera viktiga städer. Striderna mellan sandinisterna och nationalgardet böljar fram och tillbaka. Somoza inleder våldsamma bombningar av de sandinistkontrollerade städerna och också av påstådda gerillabaser i grannländerna. Genom omfattande förstörelse, bombningar och avrättningar lyckas nationalgardet få kontroll över landet och Somoza tror sig åter sitta säkert i sadeln.

1979 maj Efter mer eller mindre omfattande gerillastrider hela året inleder sandinisterna i slutet på maj den slutliga offensiven. »Den sista striden mot Somoza-diktaturen har inletts» förklarar man i radio Sandino. Striderna rasar häftigast i bergsområdena längs gränsen till Costa Rica.

4 juni Generalstrejk inleds i Nicaragua. 17 juni Den sandinistiska offensiven avancerar, allt större områden befrias. León, Nicaraguas näst största stad, befrias. nationalgardisterna tvingas fly, en del i bara kalsongerna.

Enligt Somoza en taktisk omgruppering.

21 juni Somoza framträder i TV och förklarar att han »hellre vill dö som hjälte än överlämna sig till fienden». Samtidigt låter han sitt bombflyg attackera civila bostadsområden i Managua. Somozas rörelsefrihet begränsas allt mer. Inte ens i sin sprcialbyggda bunker, det enda som efter bombningarna finns kvar av Managuas centrum, sitter han säkert. Som en motattack lyckas sandinisterna att bomba bunkern. På ett OAS-möte föreslår USA att en »fredsstyrka» sätts in i Nicaragua för att etablera »fred» och tillsätta en regering som representerar alla sektorer av Nicaraguas folk, dvs även Somoza. FSLN deklarerar att alla främmande styrkor som tar sig in i Nicaragua betraktas som fiendestyrkor. En provisorisk regering tillsätts av FSLN.

23 juni USA:s förslag på OAS-mötet om en fredsstyrka avslås.

7 juli »Jag är som en bunden åsna som slåss mot en tiger.», förklarar Somoza i en intervju i Washington Post. Hans situation börjar bli allt mer uppenbart desperat även för honom själv. Samtidigt fortsätter amerikanska vapen att strömma in i landet. De amerikanska vapnen kommer inte direkt från USA, utan går via Israel, Arentina, Guatemala och El Salvador.

16 juli Somoza förbereder sig för att gå i exil. På olika sätt försöker han föra ut så mycket som möjligt av sina egendomar ur landet. Han förklarar sig också beredd att avgå förutsatt att hans liberala parti och nationalgardet får spela en roll vid en ny regeringsbildning.

18 juli Somoza flyr till USA. Dessförinnan har han skeppat 60 lastbilslaster med värdesaker till Miami och helt tömt den största banken i Nicaragua. Senatens talman Francisco Urcuyo efterträder Somoza. I ett optimistiskt uttalande förklarar Urcuyo att han skall sitta mandaterperioden ut, dvs till 1981.

20 juli Sandinisterna marscherar in i Managua. De återstående nationalgardisterna flyr. I Managua jublar befolkningen, gatorna kantas av människor som möter sandinisterna med slagord som »Länge leve revolutionen». En femmannajunta bestående av Violetta Barrios de Chamorro, Daniel Ortega Saavedra, Sergio Ramirez Mercado, Moises Hassas Morales och Alfonso Robelo Callejas installeras som landets högsta styrande organ.

26 juli Nicaraguas revolutionära regering nationaliserar sju privatägda banker.

31 juli Som ledare för den nya sandinistiska folkarmén utnämns de tre FSLN-ledarna Tomas Borge, Humberto Ortega och Luis Carrion. Den nya folkarmén skall vara en försvarsstyrka som bland annat skall möta hotet från de nationalgardesofficerare som i Honduras försöker organisera en armé under Somozas befäl.

1 aug Nicaraguas jordlösa bönder skall få dela på Somozas väldiga jordegendomar, meddelar den nya revolutionära regeringen. Regeringen kräver också att USA utlämnar Somoza för att ställa honom till svars för förskingring av offentliga medel.

16 aug En ny grundlagssamling offentliggörs. I grundlagen garanteras medborgarnas fri- och rättigheter, avskaffas dödsstraffet och utlovas kostnadsfri skolutbildning för alla. □□□

Dokumentet nedan är den deklaration om medborgerliga rättigheter som fem-mann-juntan i Managua lät presentera i augusti i år. Vi har gjort ett utdrag ur texten och publicerar de viktigaste bitarna. Originaltexten omfattar 52 punkter och är ungefär dubbelt

så lång som det utdrag vi här publicerar.

Vår översättning är inte gjord direkt från spanska, utan via en engelsk översättning publicerad i »The Militant» nr 35/1979.

Rätten till ett värdigt liv

1. Nicaraguas folk har rätten till full valfrihet för att avgöra sitt politiska tillstånd och sörja för sin egen ekonomiska, sociala och kulturella utveckling.

Staten skall genom lag garantera folkets direkta deltagande i landets grundläggande angelägenheter, både på nationell och lokal nivå.

2. För att fullborda sina mål, har Nicaraguas folk rätten att fritt använda dess naturliga rikedomar och resurser, utan att det ska inverka på de förbindelser som är tagna med internationella företag baserade på principen om ömsesidig förtjänst, solidaritet och internationell rättvisa. Under inga omständigheter får Nicaraguas folk bli berövade medlen för sin egen existens.

3. Alla personer är lika inför lagen, och har rätt till lika skydd. Det får inte förekomma någon diskriminering orsakad av ursprung, ras, färg, kön, språk, religion, åsikt, bakgrund, ekonomisk ställning eller någon annan social omständighet.

Det är statens uppgift att använda alla medel för att avlägsna varje hinder, som står i vägen för verklig jämlikhet mellan medborgarna och för deras deltagande i landets ekonomiska och sociala liv.

5. Rätten till liv är okränkbar och nedärvd i den mänskliga varelsen. I Nicaragua finns inget dödsstraff.

6. Alla människor har rätt till att få sin kroppsliga, själsliga och moraliska integritet respekterad. Straff skall inte tvingas på någon med undantag för brottsbelastade personer. Ingen skall bli utsatt för tortyr eller för behandling som är grym, icke-human och vanärande. Det skall inte vara tillåtet att utmåla straff som var för sig eller sammantaget varar mer än trettio år.

10. Det viktigaste målet för fängelsesystemet skall vara förändring och social rehabilitering av de dömda och en strävan att inordna dem i produktionsprocessen.

14. Ingen skall bli fängslad enbart beroende på oförmåga

● - I Nicaragua är alla lika inför lagen. Det får inte förekomma någon diskriminering eller förföljelse. Foto: Peter Torbiörnson.

15. Alla människor som vistas i Nicaragua legalt skall ha rätten att röra sig absolut fritt och rätten att fritt välja vistelseort. Nicaraguaner skall ha rätten att fritt resa in och ut ur landet.

16. Rätten till asyl i Nicaragua garanteras varje person som blivit åtalad för att ha kämpat för fred och rättvisa, eller för erkännande och utsträckande av mänskliga, civila, politiska, sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter för individen eller grupper. Om det av något skäl beslutas att utvisa en flykting, får han eller hon inte sändas till något land där han eller hon löper risken att bli åtalad.

21. Alla människor har rätten att uttrycka sig fritt, denna rätt inkluderar frihet att söka, erhålla och distribuera information och ideer, muntligen, skriftligen, i tryckt eller

ponering, för säkerhets skäl, allmänt intresse eller användbarhet, sociala intressen, nationell ekonomi, nationell beredskap eller katastrof eller som del av jordreformen.

29. Arbeta är en rätt och en social skyldighet för individen. Det är statens uppgift att upprätthålla full och produktiv sysselsättning för alla nicaraguaner under omständigheter som garanterar grundläggande rättigheter för individen.

30. Alla människor har rätten att få rättvisa och tillfredsställande arbetsförhållanden, vilket garanterar dem främst.

(1) Ersättning som förser arbetaren åtminstone med a) en lön lika stor som de som utbetalas för arbete under samma effektivaste förhållande, och motsvarande sociala ansvarigheter för arbetaren, utan diskriminering beroende på kön b) anständiga levnadsförhållanden för arbetaren eller hans familj.

(2) Hälsa och säkerhet i arbetet.

(3) Lika möjligheter för alla att bli befordrade till lämpliga arbetsuppgifter, utan andra begränsningar än tjänstgöringstid och kapacitet. (4) Vila, förekomst av raster, resonabla begränsningar av arbetsdagen och betald ledighet som möjliggör ordentlig vila så väl som betald semester.

31. Med målsättningen att utveckla och försvara de ekonomiska och sociala intressena för Nicaragua garanteras följande:

(1) Rätten att bilda och utveckla folkliga, kommunala, grannskaps-, landsbygds- och andra organisationer, så väl som arbets- och yrkessammanslutningar.

(2) Rätten att bilda fackföreningar och tillhöra dem, hindrat enbart av föreningens egna stadgar.

(3) Fackföreningarnas rätt att skapa nationella sammanslutningar och dessas rätt att grunda eller tillhöra internationella fackföreningsorganisationer.

(4) Rätten att bilda och utveckla arbets- och produktionskooperationer.

27. Egendom, privat eller kollektiv, fyller en samhällslik funktion. Därför kan egendom utsättas för restriktioner vad det gäller ägande, förtjänst, användning och dis-

”Vi är revolutionens ögon”

Organisering är slagordet framför alla andra i Nicaragua.

Dokumentet här är FSLNs officiella syn på försvarskommittéerna och deras roll i den revolutionära processen i Nicaragua.

● Vad är de Sandinistiska försvarskommittéerna (CDS)?

Det är breda och demokratiska organisationer som det nicaraguaniska folket bildat för att konsolidera revolutionen. Genom dem genomförs de breda massornas revolutionära förändringar, söker lösningar på sina behov, försvarar sina intressen och förbereder sig för att delta direkt i utövandet av folkets makt.

● De är revolutionens händer, ögon och öron.

De bildades före upproret som ett resultat av det omedelbara behovet att försvara sig mot diktaturen och stödja FSLN. Försvarskommittéerna var bostadsområdenas effektivaste försvarare; de rensade ut köpta tjuvar; de skötte förstahjälpsanläggningar, de underjordiska klinikerna, de hemliga tryckerierna med »folkets stencilapparater«, de underjordiska livsmedelslagren etc. Genom dessa aktiviteter förberedde sig folket att delta i och att vinna den kamp på liv och död som gjorde att vi lyckades kasta den blodigaste diktaturen i Latinamerika över ända.

● I dag är de mer nödvän-

liga än någonsin.

Upproret var en seger i kamp mot en öppen fiende. I dag står kampen mot lömska inre fiender som genom att utnyttja kryphål och list försöker bestjäla folket på dess seger. Men kampen står också mot alla folks fiende, imperialismen. Kampen måste också innebära att det organiserade folket tar itu med att lösa de svåra ekonomiska och sociala problem som den fallna regimens korrupsion lämnat oss. Kampen i dag måste handla om att massorna i ökad grad organiserar sig för att kunna uppnå sina målsättningar för att försvara sig mot sina fiender och för att befästa revolutionen.

Samtidigt har CDS i uppgift att utveckla sanna revolutionära värderingar, respekt bland grannar och gemensamt kollektivt arbete.

● Att stödja arbetet för det gemensamma, för landet och för att försvara den sandinistiska revolutionen!

När vi organiserar CDS, så organiserar vi folkets makt. Det innebär att massorna skapar sina egna medel för att lösa sina politiska, sociala och ekonomiska problem. Faktum är att inga planer och inga revolutionära förändringar kommer att kunna genomföras om inte CDS, under ledning av FSLN, deltar, om inte CDS gör dessa planer och förändringar till verklighet.

Det är denna folkets makt som räknas när det gäller att säkerställa att massorna uppnår sina politiska och ekonomiska krav. Massorna kommer inte bara att be om dem eller kräva dem, utan de kommer aktivt

att delta (i genomförandet av dem) genom denna struktur.

I dag är de uppgifter som CDS måste utveckla för att befästa och bibehålla revolutionens erövringar följande:

1. Att försvara den sandinistiska revolutionen som segrade genom det blod som offrades av vårt folk och dess avantgarde. Att inte tillåta att lömska inhemska och utländska fiender bestjäla oss på de erövringar vi gjort.

Att bibehålla det aktiva stödet till revolutionen genom demonstrationer och politiska mobiliseringar, och därigenom visa hela världen den kampanda som finns i vår Sandinistiska revolution.

CDS måste ständigt göra sitt försvaret av revolutionen mer effektivt och i praktiken tillämpa den inriktning som vårt avantgarde ger.

● Vi försvarar vår revolution...död åt kontrarevolutionen!

2. Att bibehålla försvarsaktiviteterna. Som vi har sagt, är CDS revolutionens ögon och öron; folkets revolutionära bevakning måste inriktas mot att upptäcka och bekämpa de fiender som finns till bygget av det nya moderlandet. De måste bekämpa att somozismen åter upprättar sina gömställen, paramilitära enheter, sabotage, somozistiska infiltratörer i revolutionens och folkets organisationer, i ministerierna etc.

● Vi måste kontrollera somozismen — och försvara revolutionen!

3. Att delta i lösandet av de allvarliga problem som den ruttna diktatu-

ren överlämnat till oss — en katastrofal ekonomi, djupa sociala problem. Vi måste söka efter former för att ständigt öka deltagandet i CDS. Det är det som kommer att ge oss de styrkor som behövs för att öka levnadstandarden, hitta lösningar på hälso-problemen, och att förverkliga folkets krav.

● Revolution är...återuppbygge

4. Att befästa massornas organisation, inom CDS och på andra sätt, för att befästa revolutionens erövringar och för att fortsätta utvecklandet av folkets makt.

● Vilka är organiserade i CDS?

För ett folk i revolution är den viktigaste saken att vara organiserad. Därför att det spelar ingen roll hur stor folkets moral, entusiasm och kampvilja är om de inte är enade och organiserade, om inte dess styrkor är samordnade kommer det att vara oförmöget att använda dem för att bekämpa fienderna till vår revolution. (...) Det kommer heller inte att vara möjligt att förverkliga alla revolutionens målsättningar.

● Varje man, varje kvinna, varje ung människa måste vara organiserad på sin arbetsplats, där de studerar, där de bor!

CDS organiseras utifrån kvarteret, gatueheter eller grupp av hus, beroende på det sätt som familjerna i bostadsområdet är uppdelade.

CDS byggs upp av de boende i varje kvarter, gatuehet eller grupp av hus som är beslutade att försvara revolutionen.

32. Rätten att strejka erkänns för alla arbetare: den rätten skall utövas i enlighet med lagarna.

34. Familjen är samhällets naturliga enhet och har rätt att skyddas av samhälle och stat.

Giftemålet är baserat på en frivillig överenskommelse mellan man och kvinna. I familjrelationerna existerar absolut jämlikhet i rättigheter och skyldigheter mellan man och kvinna.

I händelse av upplösning av ett äktenskap skall de nödvändiga åtgärderna för att skydda barnet garanteras.

Föräldrarna har skyldighet att engagera sig i sina barns utbildning och förbereda dem för socialt nyttigt arbete och uppfostra dem till att bli ordentliga medlemmar i samhället. Barn är förpliktade att hjälpa och bistå sina föräldrar.

36. Staten skall införa speciella medel för skydd och hjälp till barn och tonåringar,

utan någon diskriminering beroende på huruvida barnet är fött inom eller utom äktenskapet eller något annat förhållande. Barn och tonåringar skall skyddas mot all slags ekonomisk och social exploatering. Anställning av barn och tonåringar i arbeten som är farliga för deras hälsa eller moral, som kan innebära livsfara eller kan skada en normal utveckling eller tidsplan för lokal skolutbildning, är förbjudna.

37. Staten skall medge speciellt skydd till mödrar under en period före och efter barnafödandet. Under denna period skall mödrar som arbetar få ledigt med full lön och förses med lämplig social hjälp.

De arbetande mödrarna skall ha rätten att staten sörjer för vård av mindre barn under den tid då de arbetar.

38. Staten erkänner Nicaraguas folks grundläggande rätt-

tighet att skyddas mot hunger.

40. (1) Varje människa har rätt till utbildning.
(2) Grundskoleutbildning (motsvarande låg-, mellan- och högstadium, övers. anm.) skall vara gratis, obligatorisk och tillgänglig för alla. Grundläggande utbildning måste utvecklas för de personer som inte fått eller avslutat sin grundläggande utbildning. (...) Det måste finnas en nära förbindelse mellan utbildning och arbete. (...)

(3) Utrotningen av analfabetismen förklaras vara ett socialt intresse och en skyldighet för alla nicaraguaner.

(4) Friheten för föräldrar att välja andra skolor än statens skall respekteras så länge dessa institutioner tillfredsställer det minimum av normer föreskrivna eller godkända av staten när det gäller undervisningsmaterial, och håller sig strikt till den nationella undervisningsplanen.

(6) Staten är förpliktad att garantera måltider i skolan, kläder, skor, skolmaterial och skolböcker till alla barn som behöver.

41. Akademisk frihet och frihet för forskning är garanterade som viktiga principer inom utbildningssektorn.

46. Staten skall förpliktigas att införa nödvändiga medel för att bevara, utveckla och sprida vetenskap och kultur, som riktas in på den fulla utvecklingen av individen och dess värdighet, stärkande av respekten för mänskliga rättigheter och omformningen av det nicaraguaniska samhället.

★

Framlagt i Managua den 21 augusti 1979, året för den nationella befrielsen.

Violetta B. de Chamorro
Alfonso Robelo Callejas
Sergio Ramirez Mercado
Moises Hassan Morales
Daniel Ortega Saavedra.

Den nya regeringen i Nicaragua har fått många stora och komplicerade problem att lösa när den har tillträtt sina poster. Hela landet är i stort sett förstört. Man uppskattar förstörelsen till sådana svindlande siffror som 2 500-3 000 miljoner dollar. Och detta i ett land som exporterar för 600 miljoner dollar varje år.

Ett av dessa problem som kräver en lösning är flyktingfrågan. Man beräknar att det finns 70 000 flyktingar i Costa Rica, 30 000 i Honduras och 500 000 hemlösa i Nicaragua. Som en följd av kriget har också 50 000 barn blivit föräldralösa.

Ett av flyktinglägren finns i Liberia i Costa Rica, ungefär 6 mil från gränsen till Nicaragua. Där bor ungefär 500 flyktingar i tält. Lägren drivs av Frälsningsarmén och Röda Korset.

Många barn är undernärda. De lider av diarré och det förekommer också en del malariefall.

— Vi är i trängande behov av medicin, säger major Tony i Frälsningsarmén. Vi har en läkare för alla dessa flyktingar och han kommer hit en gång i veckan. Det är klart otillräckligt, men lyckligtvis har vi ett sjukhus i närheten, dit vi kan sända de allra allvarligaste fallen.

Men ännu allvarligare var kanske ångesten och spänning

gen som dessa människor upplevde under kriget. Det var vanligt med nervösa sammanbrott.

De allra flesta hade delar av sin familj kvar i Nicaragua och oron var stor för vad som kunde hänt dem.

En kvinna berättar om hur hon flydde i panik med sina tre barn, men fyra blev kvar och hur hon levde med ständiga samvetskval, sömnlöshet och mardrömmar.

Flyktingarna berättade om en flykt undan bomber och de allra flesta hade inte med sig något annat än de kläder de bar på kroppen. De flesta kommer från fattiga miljöer. Nu när Somoza fallit kan de börja återvända hem. Men det dröjer säkert ganska länge innan flyktinglägren är helt tömda. □

● Jag heter Rosa och femton år gammal. Jag kom hit med min kusin Carmen. Alla mina anhöriga är kvar i Nicaragua. Jag har sju syskon och jag tänker mycket på dem. I Nicaragua träffade jag fyra flickor som var med i gerillan. De gav mig mjölk och mat och jag blev så glad. Min bror kämpade vid fronten. Jag har ofta huvudvärk och feber. Ibland kändes det som jag skulle falla ihop död, men det beror kanske på att jag tänker så mycket på mamma. Här i lägren lyssnade vi på radion för att höra hur det gick i kriget. Alla blev så glada när sandinisterna vann och Somoza tvingades ge sig iväg.

Elyktingarna:

-Äntligen kan vi återvända

● Man försöker så gott det går att leva ett liv som påminner om ens tidigare i Nicaragua. Maten lagas av flyktingarna själva och olika arbetslag turas om med matlagning och disk. Mat serveras tre gånger om dan och man äter i omgångar barn, män och kvinnor. Det är svårt att ordna arbeten för flyktingarna.

Till lägren kommer storgodsägare för att söka arbetare och tjänstefolk. En del betalar bra, men andra utnyttjar situationen och betalar undermåliga löner, berättade man i lägren.

☆

Text och bild:

Maith Håkansson

11:e september i Luleå:

Förtrycket i Chile hotar jobben i Norrland

— Chile ligger 15 000 kilometer härifrån men det som händer i Chile påverkar också norrbottningarna. Förtrycket och misären i Latinamerika gör att koppar, skog, malm mm blir billigare på världsmarknaden — och hotar sysselsättningen i Norrbotten.

Det sa Jan Olsson, internationell sekreterare i Metall och LO när han talade i samband med en Chiledemonstration i Luleå i september.

Tito Perasco, landsflyktig chilensare och medlem av

chilenska landsorganisationen CUT (förbjuden av fascistjuntan), fyllde ut samma bild;

— Chile är kapitalisternas paradiset och arbetarnas helvete, sa han. Men kampen hårdnar. Därför tvingas Pinochet till allt hårdare och öppnare terror mot arbetarrörelsen.

Chiledemonstrationen i Luleå dagarna före valet samlade inte så mycket folk, cirka 250 personer.

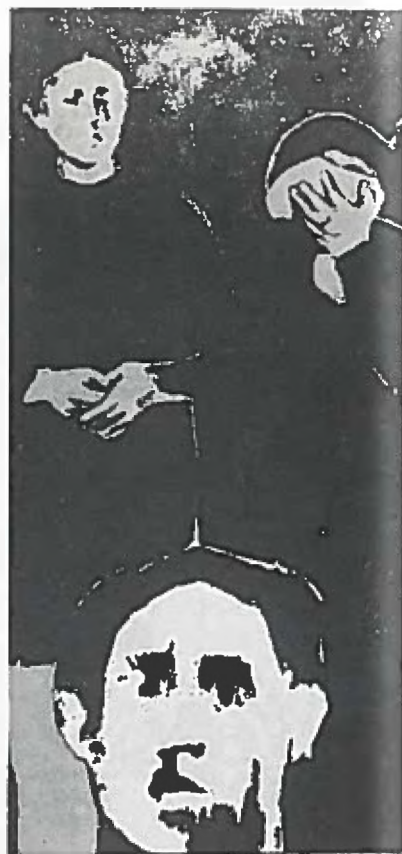
Chilekommittén i Luleå har funnits sedan 1973 och har bl a ordnat ett flertal framträdanden med chilenska

artister som dragit mycket folk.

Till demonstrationen hade Chilekommittén i Luleå för första gången fått med sig LO- och TCO-distrikten i Norrbotten. Det bäddar för slagkraftiga manifestationer längre fram.

— Pendels har börjat svänga från diktatur och förtryck mot större demokrati i Sydamerika, sa Jan Olsson. Undantaget är Chile.

— För den svenska arbetarrörelsen är det naturligt att stödja kampen för demokratin. □

CHILEBULLETTINEN

Chilebulletinens adress: Box 5220 – 102 45 Stockholm
Besöksadress: Grev Turegatan 15, 1 tr
Telefon: 08 – 61 88 41

Ansvarig utgivare: Ulf Fredriksson
Redaktionssekreterare: Catherine Sundin

Tryckeri: Prinkipo Offsettryck, Stockholm 1979

Prenumerationspris för 7 nummer framåt: 25 kr. Stödprenumeration: 50 kr. Betala på pg 504 88 – 6, Chilebulletinen. Ange från och med vilket nummer prenumerationen skall börja. Adressändringar sändes till Chilebulletinen, Sprängskullsgatan 19A, 411 23 Göteborg.

CHILEKOMMITTEN

Adress: Box 622, 101 28 Stockholm
Telefon: 08 – 21 27 23

Chilekommittén bildades som solidaritetsorganisation i december 1971. Efter militärkuppen i Chile den 11 september 1973 är Chilekommittén en del av den internationella solidaritetsrörelsen för motståndskampen i Chile.

Chilekommitténs målsättning är att politiskt och materiellt stöda motståndskampen i Chile samt att sprida läromaterial om den chilenska arbetarklassens kamp före och efter militärkuppen. Chilekommitténs insamlade medel går oavkortat till motståndskampen inne i Chile. Chilekommittén är partipolitiskt obunden och tillåter olika politiska riktningar och tendenser att komma till uttryck

såvida tendenserna inte går emot kommitténs plattform.

Chilekommittén arbetar efter följande fyra huvudroller:

BEKÄMPA IMPERIALISMEN!

STÖD MOTSTÅNDET – BOJKOTTA DIKTATUREN!

FRIGE DE POLITISKA FÅNGARNA!

STÖD DET CHILENSKA FOLKETS KAMP MOT FASCISM – FÖR SOCIALISM!

Medlemmar i Chilekommittén kan personer men inte organisationer bli som arbetar i enlighet med organisationens stadgar och utåt stöder dessa samt betalar medlemsavgift.

Det fördras också att man under två månaders tid aktivt arbetat i en lokalkommitté och därefter valts in av lokalkommitténs medlemmar.

Personer som stöder Chilekommitténs målsättning men inte aktivt deltar i dess arbete kan teckna stödmedlemskap.

Chilekommitténs kansli ger närmare upplysningar och sätter dig i förbindelse med närmaste lokalkommitté. I Sverige finns Chilekommittén på följande orter:

Borås, Borlänge, Enköping, Eskilstuna, Fagersta, Falun, Gävle, Göteborg, Halmstad, Helsingborg, Hofors, Hultsfred, Härmösand, Jönköping, Karlskrona, Karlstad, Katrineholm, Kramfors, Kristianstad, Kungsör, Köping, Landskrona, Linköping, Ljusdal, Ludvika, Lund, Luleå, Malmberget, Malmö, Norrköping, Nyköping, Nynäshamn, Nässjö, Ronneby, Sandviken, Skellefteå, Strängnäs, Sundsvall, Umeå, Uppsala, Varberg, Västerås, Växjö, Ystad, Örebro, Österlen, Östersund.

I Stockholm finns 29 lokalkommittéer.

STÖD MOTSTÅNDSKAMPEN I CHILE!
Postgiro 65 39 28 – 2

STÖD NICARAGUAS FOLK

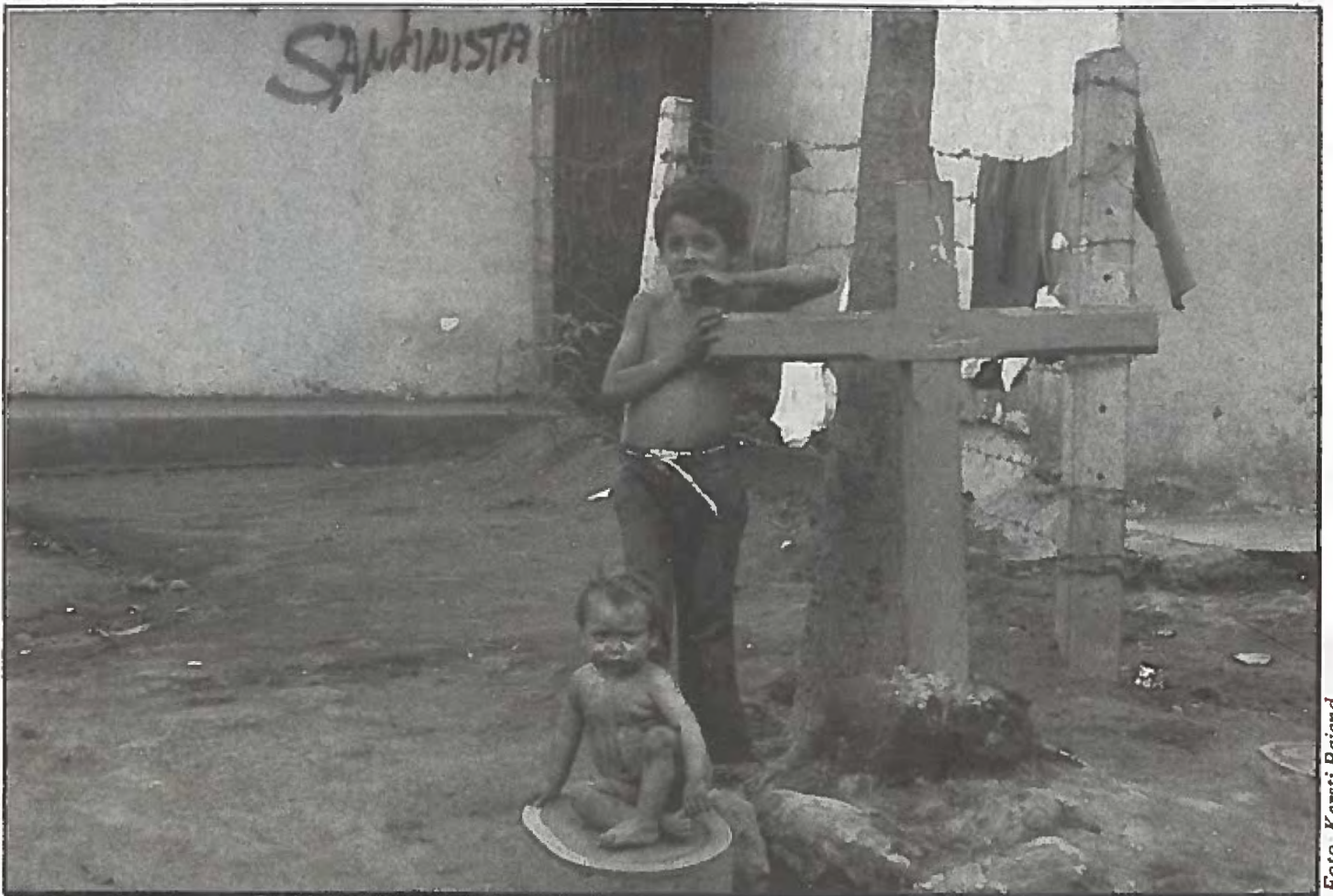

Foto. Kersti Raiend.

Händelserna i Nicaragua har en sprängkraft som inte lämnar någon militärdiktatur opåverkad i Latinamerika. Följderna i själva Centralamerika är redan dramatiska. Där tar befrielsekampen nya steg framåt i länder som El Salvador, Guatemala och Honduras. Och för motståndet i Argentina, Chile och Uruguay, i andra änden av Latinamerika, är folkets seger i Nicaragua en mäktig inspirationskälla.

Där är förtryckarna också militärer med blod på händerna, precis som Somoza, och beskyddade av USA-intressen precis som han.

Nicaraguas befrielse väcker också ny entusiasm bland alla som verkar inom den internationella solidaritetsrörelsen. I maj i år beslutade Chilekommitténs kongress att sätta igång en kampanj till stöd för FSLN, den sandinistiska nationella befrielsefronten. Under sommaren följde vi gerillans framgångar, vi såg hur sandinisternas internationella stöd växte, hur Somoza tvingades fly till Florida och hur befrielsestyrkorna

fullständigt tog över makten i landet.

Det har gått flera månader sedan dess och det nya Nicaragua byggs nu upp för fullt. Äntligen kan den fattiga stads- och landsbygdsbefolkningen få inflytande över sitt eget land och liv. Men förhållandena är svåra efter kriget. Inte minst undernäringen ute i byarna.

Chilekommitténs insamling går till sjukvård på landsbygden. Där behövs rörliga sjukvårdsstationer för barn- och mödravård, bakteriologiska provtagning, vätskebehandling mot undernäring och allmän medicin. Sådana stationer

brukar bestå av en läkare, ett par sjuksköterskor och medhjälpare ur lokalbefolkningen i byarna. Delar av lokalbefolkningen deltar också i själva anläggningsarbetet och material tas på platsen för byggnation och vattenrening.

Vår insamling går till den rent medicinska utrustningen. Summan 30 000 kronor ska täcka behoven för en sådan sjukvårdsstation. Glöm inte postgirokonto »Chilekommitténs Nicaraguainsamling« 20 35 63-2.

Andra organisationer deltar också aktivt i denna kampanj på olika håll i landet.

Jag är intresserad av att

- komma i kontakt med en lokalkommitté
- vara med i en studiecirkel om Chile

Namn

Adress

Telefon

Skicka talongen till
Chilekommittén,
Box 622, 101 28
Stockholm